

Vállalati pénzügyek példatár és esettanulmány gyűjtemény II. –

Befektetési és beruházási döntések

Szerkesztette:
Becsky-Nagy Patrícia

A tananyag elkészítését a „A Debreceni Egyetem fejlesztése a felsőfokú oktatás minőségének és hozzáférhetőségének együttes javítása érdekében” az **EFOP-3.4.3-16-2016-00021** számú projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Szerkesztő:
Becsky-Nagy Patrícia

Szerzők:
Becsky-Nagy Patrícia (1. és 3. fejezet)
Fazekas Balázs (2. fejezet)

Lektor:
Tarnóczy Tibor

Kézirat lezárva: 2018. február. 3.

ISBN: 978-963-490-123-5

Kiadja: Debreceni Egyetem

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ	5
I. BERUHÁZÁSI DÖNTÉSEK	7
1. Beruházások pénzáramlásainak meghatározása	7
2. Egyszerű (nem diszkontáló) beruházás-értékelési módszerek	8
3. Diszkontáló beruházás-értékelési módszerek (NPV, IRR, PI)	10
4. Projektek összehasonlítása és kiválasztása	14
4.1 Azonos élettartamú projektek összehasonlítása	14
4.2 Eltérő élettartamú beruházások összehasonlítása	17
5. Témakörhöz kapcsolódó tesztfeladatok	19
5.1 Igaz-Hamis kérdések	19
5.2 Feleletválasztós kérdések	20
6. A témakörhöz kapcsolódó képletek	22
II. BEFEKTETÉSI DÖNTÉSEK – HOZAM ÉS KOCKÁZAT MÉRÉSE, PORTFOLIÓ-ELMÉLET	24
1. Egyedi eszközök hozamának és kockázatának mérése	24
2. Portfólió hozama és kockázata	28
2.1 Kételemű portfólió hozama és kockázata (két kockázatos eszköz)	28
2.2 ^{*E} Több elemű portfólió hozama és kockázata	33
2.3 Tőkeallokációs egyenes (CAL) és tőkepiaci egyenes (CML)	35
3. Eszközök árazása CAPM-mel	38
4. Témakörhöz kapcsolódó tesztfeladatok	41
4.1 Igaz-Hamis kérdések	41
4.2 Feleletválasztós kérdések	43
5. A témakörhöz kapcsolódó képletek	45

III. A TŐKEKÖLTSÉG-SZÁMÍTÁS ÉS ALKALMAZÁSA BERUHÁZÁSI DÖNTÉSEK SORÁN	47
1. A súlyozott átlagos tőkeköltség (WACC) számítása	47
2. A WACC és a beruházási döntések	49
3. Témakörhöz kapcsolódó tesztfeladatok	55
3.1 <i>Igaz-Hamis kérdések</i>	55
3.2 <i>Feleletválasztós kérdések</i>	55
4. A témakörhöz kapcsolódó képletek	57
TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE	58

ELŐSZÓ

A pénzügyi tudatosság a XXI. századra nem csak a pénzügyi és gazdasági szakemberek számára vált elengedhetlenné, hiszen magánemberként is áthatják életünket a különböző pénzügyi döntések. Ezzel együtt, napjainkban a vállalati pénzügyi menedzsment a piaci verseny elengedhetetlen tényezőjévé vált.

A feladatgyűjtemény célja, hogy segítséget nyújtson a felsőoktatás gazdasági képzéseinek résztvevő hallgatók számára a pénzügyekkel kapcsolatos tananyag elsajátításában. A pénzügyi oktatás támogatása érdekében a feladatgyűjtemény, ami segíti a tananyag alaposabb elsajátítását, elsődlegesen a képzés gyakorlati aspektusaira fókuszál.

A tananyag elméleti vonatkozásainak erősítése, elmélyítése érdekében a feladatgyűjtemény olyan gyakorlati feladatokat és gazdasági problémákat foglal magában, amivel az elméleti tudás gyakorlatba átültethetővé és hasznosíthatóvá válik. Ennek érdekében a feladatgyűjteményben hangsúlyosan jelennek meg a gazdasági életben előforduló gyakorlati problémák. A feladatgyűjtemény egyik fő célja a komplex pénzügyi gondolkodás megalapozása és erősítése a hallgatókban.

A feladatgyűjtemény, a sajátosságaiából adódóan, a felsőoktatásban használt tankönyvek kiegészítését célozza, így elsődlegesen az egyes elméleti témakörökhöz kapcsolódó számítási feladatokat tartalmazza. A feladatok típusait tekintve megtalálhatók közöttük egyszerű és komplex számítási feladatok, illetve tesztkérdések igaz-hamis, illetve feleletválasztós kérdések formájában. A feladatgyűjteményben *-gal kerültek megkülönböztetésre azok a feladatok, amelyek nehézségüket tekintve túlmutatnak az alapvető képletek és elméletek alkalmazásán. E feladatok a hallgatóktól összetettebb, esetenként kreatív gondolkodást igényelnek. A tananyag minél hatékonyabb elsajátítása érdekében, az egyes fejezetek végén ismertetésre kerülnek a témakörhöz kapcsolódó és a feladatmegoldáshoz szükséges képletek és formulák is.

A feladatgyűjtemény tartalmaz olyan problémákat is, amelyek megoldása számítástechnikai eszközöket igényel. Ezen problémák megoldásához elsődlegesen a MS Excel használatára van szüksége. Amennyiben a probléma megoldása számítástechnikai eszközöket igényel, a feladat sorszáma mellett ^E jelzés kerül feltüntetésre.

A feladatgyűjtemény tematikáját tekintve a *'Vállalati pénzügyek példatár és esettanulmány gyűjtemény I. – Időérték számítás és értékpapírok értékelésének alapjai'* című példatár folytatásának tekinthető. Ebből adódóan a feladatgyűjtemény alkalmazása előtt javasolt az első kötet tananyagának áttekintése. Az előző kötet folytatásaként ez a feladatgyűjtemény a reál- és pénzügyi eszközökbe történő befektetéseket tárgyalja. Fő témakörei a pénzügyi és reáleszközökbe történő befektetési és beruházási döntések meghozatalára és értékelésére koncentrálnak. Az első fejezet a reáleszközökbe történő beruházási döntésekről szól. A fejezet külön tárgyalja a beruházások pénzáramlásainak meghatározását, a beruházások értékelésére használt diszkontáló és nem diszkontáló módszereket. A fejezet nagy hangsúlyt fektet az NPV, IRR és PI módszerek alkalmazására és értékelésére egyedi projektek, illetve azok összehasonlítása terén. A második fejezet a pénzügyi eszközök értékelésére és a portfólió-elméletre helyezi a hangsúlyt. A fejezet tárgyalja a kockázatos eszközök portfólióját kettő, illetve többelémmű portfóliók esetén, valamint a kockázatos és kockázatmentes eszközök portfólióját. A fejezet kitér a tőkepiaci árfolyamok

modelljére. A harmadik fejezetben külön tárgyalásra kerül a súlyozott átlagos tőkeköltség, valamint annak alkalmazása a beruházási döntések megalapozása során.

A feladatok megoldásához és a pénzügyi tudás elsajátításához a szerzők sok sikert kívánnak a Kedves Olvasónak!

I. BERUHÁZÁSI DÖNTÉSEK

1. Beruházások pénzáramlásainak meghatározása

1) Értékelje az alábbi beruházási tervet a pénzáramlások alapján!

Gépek beszerzési ára	56 000	eFt
Üzembehelyezési költség	4 000	eFt
Értékesítési mennyiség	20 000	db / év
Értékesítési egységár	2 500	Ft /db
Egységnyi változó költség	1 200	Ft /db
Fix költség	8 000	eFt
Hasznos élettartam	6	év
ÉCS	lineáris, 0	maradványérték
Társasági adó	10%	
Finanszírozási költség	12%	

Év	0	1	2	3	4	5	6
Kezdeti kiadás							
Árbevétel							
Költség							
változó							
fix							
ÉCS							
AEE							
Adó							
Adózott e.							
+ÉCS							
CF							
PV(CF)							

2) A vállalkozás egy beruházást tervez megvalósítani, ami az alábbi táblázatba foglalt hatással lenne a vállalkozásra.

	1 év	2. év	3. év	4. év
Adózás előtti eredmény	25 000	40 000	35 000	15 000
Értékcsökkenés	15 000	15 000	15 000	15 000
Készpénz nélküli forgóeszközök változása	18 000 növekedés	2 000 növekedés	1 000 csökkenés	3 000 csökkenés
Rövid lejáratú kötelezettségek változása	12 000 növekedés	9 000 növekedés	0	1 500 csökkenés
Adó	2 500	4 000	3 500	1 500
Cash flow				

A beruházás megvalósításának a költsége 60 000 eFt. Feltételezzük, hogy a beruházás hasznos élettartama 4 év, maradványértéke a 4. év végén 0 eFt. Határozza meg a beruházás éves pénzáramlásait!

3) Egy új termék előállításához szükséges gyártósort szerez be a vállalkozás. Tervezze meg ezen befektetés pénzáramlásait az alábbi információk ismertetében!

A beruházás kezdeti költségei:

- az első évben merülnek fel
- a beszerzési ár 400 millió Ft
- az üzembe helyezés költsége 50 millió Ft

Bevételek:

- a termék értékesítési ára 15 000 Ft
- a termék kifutási ideje 5 év, ami során az értékesítési mennyiség az alábbiak szerint alakul
1. év: 8 000 db, 2. év: 20 000 db, 3. év: 25 000 db, 4. év: 10 000 db, 5. év: 5 000 db

A beruházást működtetésének költségei:

- egységnyi változó költség: 7 000 Ft
- értékcsökkenés elszámolása teljesítmény-arányos módon, a maradványérték 0 Ft.
- a társasági adókulcs 10%

A beruházás forgótőke igénye:

- a készpénz nélküli forgóeszközök nagysága az alábbiak szerint alakul
1. év: +25 000 eFt, 2. év: +80 000 eFt, 3. év: +25 000 eFt, 4. év: -40 000 eFt, 5. év: -50 000 eFt
- a rövid lejáratú kötelezettségek nagysága az alábbiak szerint alakul
1. év: +15 000 eFt, 2. év: +50 000 eFt, 3. év: +20 000 eFt, 4. év: -35 000 eFt, 5. év: -30 000 eFt

4) Egy tárgyi eszköz beszerzése 3 millió Ft-ot igényel. A finanszírozásra két alternatívát dolgoznak ki; teljes mértékben saját forrással történő finanszírozás és teljes mértékben hitellel történő finanszírozás. A hitel THM mutatója 12%, aminek a törlesztésére éves egyenlő részletekben kerül sor és a futamideje 4 év. Az értékesítés bruttó eredményében éves szinten 700 000 Ft növekedés várható a következő 4 évben, egyéb bevételek és ráfordítások nem merülnek fel a projekttel kapcsolatban. A beszerzett eszköz értékcsökkenésének elszámolása lineáris, a maradványérték a 4. év végén 0 Ft. A társasági adó mértéke 10%. Határozza meg az eszköz beszerzéséhez kapcsolódó pénzáramlásokat, azt feltételezve, hogy a beszerzés csak

- a) saját tőkével kerül finanszírozásra!
- b) hitellel kerül finanszírozásra!

2. Egyszerű (nem diszkontáló) beruházás-értékelési módszerek

1) Egy projekt kezdeti pénzkidávása 120 millió Ft, amit a következő 6 évben 30 millió forintos pénzbeáramlások fognak követni. Mekkora a projekt megtérülési ideje?

2) Egy beruházás létrehozásakor 60 millió Ft pénzkidadás merül fel. A beruházás éves szinten, 7 éven át 20 millió Ft pénzbevételt fog generálni. Mekkora a beruházás megtérülési ideje? Ha a befektetők 4 éves megtérülési időt tűznek ki célul, akkor elfogadják-e a beruházási lehetőséget?

3) Egy beruházás megvalósításának költsége 210 millió Ft, ami a mai napon merül fel. Ezt követően 60 millió Ft pénzbeáramlás fog éves szinten felmerülni 5 éven keresztül. Mekkora a beruházás megtérülési ideje?

4) Egy projekt 20 millió Ft pénzkidással valósítható meg, majd ezt követően a 4 éves működése során 4 millió Ft éves pénzbeáramlást generál. Mekkora a megtérülési idő?

5) Két projekt azonos kezdeti pénzkidással (40-40 millió Ft) valósítható meg. Mindkét projekt 4 éves élettartamú. Az első projekt éves szinten 15, míg a második projekt 20 millió Ft nettó pénzbevételt termel. Mekkora a megtérülési ideje a két projektnek? Melyiket választaná a megtérülési idő alapján, amennyiben a projektek egymást kölcsönösen kizárják?

6) Két egymást kölcsönösen kizáró projekt megvalósítását mérlegeljük. Mindkét projekt 100 millió Ft kezdeti pénzkidással valósítható meg. Az 'A' projekt éves szinten 25 millió Ft nettó pénzbevételt termel 7 éven keresztül, a 7. év végén pedig a berendezések maradványértéken, 10 millió Ft-ért értékesíthetők. A 'B' projekt éves szinten 25 millió Ft nettó pénzbevételt termel, szintén 7 éven keresztül, azonban a 7. év végén leszerelési költségek merülnek fel 8 millió Ft értékben.

- a) Számítsa ki a projektek megtérülési idejét!
- b) Hogyan döntene a megtérülési idő mutató alapján a projekt kiválasztását illetően?
- c) Milyen hiányossága emelhető ki a megtérülési idő mutatónak a példa alapján?

7) Ismert két egymást kölcsönösen kizáró projekt pénzáramlásainak sorozata. Értékelje a projekteket a megtérülési idő alapján! Helyesnek érzi-e a megtérülési idő alapján meghozott döntését?

ÉV	A PROJEKT	B PROJEKT
0	-100 000	-100 000
1	60 000	30 000
2	40 000	30 000
3	20 000	40 000
4	20 000	50 000
5	10 000	50 000
6		50 000
7		30 000

8) A vállalkozás egy beruházás megvalósítását mérlegeli, aminek kezdeti pénzkidása 15 millió Ft. A vállalkozás adózott eredményként összesen 13 millió Ft-ot halmoz fel a projektből eredően, annak 6 éves élettartama alatt. Mekkora a számviteli profitráta?

3. Diszkontáló beruházás-értékelési módszerek (NPV, IRR, PI)

1) Ön 25 millió Ft értékben megvásárol egy üzlethelyiséget, ahol az üzleti tevékenységét kívánja végezni. Az üzlet, a becslése szerint, a következő 5 évben az alábbi nettó pénzáramlásokat biztosítja:

1. év	5 000	eFt
2. év	6 000	eFt
3. év	6 500	eFt
4. év	8 000	eFt
5. év	8 350	eFt

Számítsa ki a befektetés nettó jelenértékét, ha a tőke költség 9%!

2) Tételezzük fel, hogy befektet 10 millió Ft-ot, ami után a következő években sorra 3, 4,2 és 6,8 millió Ft-ot kap. (Az értékek az év végén merülnek fel.) Ha a tőke költség 10%, akkor mennyi a befektetés nettó jelenértéke? Bizonyítsa be, hogy a projekt belső megtérülési rátája nagyobb, mint 10%!

3) Ön egy építkezési vállalkozás tulajdonosa. Egy irodaház megépítését vállalta el az alábbi feltételekkel:

- Az építkezés megkezdésének költsége 10,4 millió \$, ami a mai napon merül fel.
- Egy évvel az építkezés megkezdését követően további 5,1 millió \$ költség merül fel.
- Az ellenérték megfizetésére a kész épület átvételét követően kerül sor, ami várhatóan az építkezés megkezdését követően 3 év múlva fog megtörténni. Az épületért kapott ellenérték 21,7 millió \$.
- Az elvárt hozam 10%.

Mekkora a beruházás NPV-je?

4) Egy vállalkozás egy beruházási lehetőséget mérlegel, aminek a kezdeti pénzkidása 5 500 \$, amit 1 év múlva egy további 1 100 \$ nagyságú kiadás fog követni. A kezdeti költségek felmerülését követően minden évben, 3 éven keresztül a beruházás 4 400 \$ nettó pénzbevételt eredményez. A beruházástól elvárt hozamráta 7%. Érdemes-e megvalósítani a beruházást?

5) A vállalkozás szerződést köt, ami alapján alkatrészeket fog gyártani partnere új nyomtatójához. A szerződés értelmében, a vállalkozás nettó pénzáramlásai a következő 4 évben 5 millió \$ értékben növekednének, éves szinten. A vállalkozás az alkatrészek gyártásához új tárgyi eszközök beszerzésére kényszerül, ezért 10,5 millió \$ kezdeti kiadás merül fel. Mekkora növekedést okoz a szerződés elfogadása a vállalati értékben, ha az elvárt hozamráta 12%?

- 6) Egy hosszú távú beruházást tervez, aminek teljes kivitelezése 4 évet vesz igénybe. A projekt megkezdésekor 5 millió \$ kiadás merül fel, amit minden év végén további 1 millió \$ kiadás követ. A beruházás a 2. évtől hoz bevételt, aminek az összege a beruházás teljes kivitelezéséig 0,5 millió \$, majd azt követően pedig éves szinten 2 millió \$ lesz. A beruházás teljes élettartama 10 év. Mekkora értéket teremt, vagy vesz el a beruházás, ha a tőkekölsége 7,5%?
- 7) Egy projekt nettó jelenértéke 500 mFt. A projekt kezdeti pénzkidadásának a nagysága 2 500 mFt volt. Mekkora a projekt jövedelmezőségi indexe?
- 8) Egy projekt IRR-je megegyezik a projekttől elvárt hozamrátaival. Mekkora a projekt jövedelmezőségi (PI) indexe?
- 9) Egy beruházás megvalósításának költsége 16 millió Ft. A befektetés a következő 3 év során minden évben 7 millió forintos pozitív cash flow-t fog generálni. Megéri-e végre hajtani a befektetést az NPV és a PI alapján, ha
- az elvárt hozamráta 10%
  - az elvárt hozamráta 14,93%
  - az elvárt hozamráta 18%
- 10) Egy új termelősor beszerelését tervezi, aminek egyszeri kezdeti költség 85 millió \$, amit a következő években éves szinten 30 millió \$ nagyságú nettó pénzbeáramlások fognak követni 4 éven át. Az elvárt hozamráta 8,5%.
- Mekkora értéket teremt a beruházás?
  - Mekkora növekedés engedhető meg az elvárt hozam szintjében, hogy a projekt még elfogadásra kerüljön?
- 11) Egy befektetés a következő pénzáramlásokat fogja generálni:
1. év 13,2 millió
  2. év 12,5 millió
  3. év 12,5 millió
  4. év 11,8 millió
- Ha az elvárt hozamráta 8% és a kezdeti költség 40,5 millió Ft, akkor hogyan döntünk az NPV módszer alapján a beruházási lehetőséget illetően?
  - Hogyan döntünk, ha az elvárt hozamráta 9,16%-ra növekszik?
  - Hogyan döntünk, ha az elvárt hozamráta 11%-ra növekszik?
- 12) A befektetés a következő 3 évben 5,5 millió forintos pozitív cash flow-t fog generálni évente. Mekkora beruházási költség mellett gazdaságos a beruházás megvalósítása, ha a tőkekölség 12%.

13) Egy vállalkozó új gépi berendezés vásárlását tervezi. A berendezés ára 800 000 Ft és 6 évig működik, a 6. év után piaci értéke 0 Ft. A berendezés használatából származó, várható nettó jövedelem az első három évben 160 ezer, a következő három évben 275 ezer Ft. A vállalkozó azonban csak 500 ezer Ft szabad pénzeszközzel rendelkezik, amelyet 12%-os éves kamatozású bankbetétben tart. (A normálprofit szempontjából irányadó kamatrátá: 15%.) A további 300 000 Ft-ot csak hitelből tudná fedezni. A hitelt 3 év múlva, a 3. év végén, egy összegben, kamatos kamattal kell visszafizetnie. A hitel kamata 20%.

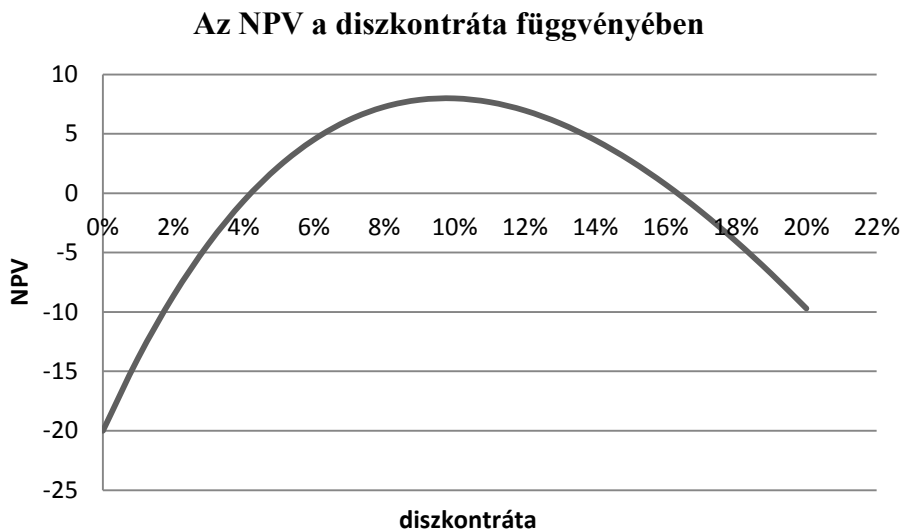
- a) Vissza tudná-e fizetni a vállalkozó a felvett hitelt?
- b) Érdemes-e megvásárolni a gépi berendezést az adott feltételek mellett?

14) Egy beruházás élettartama 2 év. A kezdeti pénzkidadás 1 000 \$, az első év végén 2 500 \$ bevétel, míg a projekt zárásaként a 1 540 \$ költség merül fel a 2. év végén. Feltételezzük, hogy a projekt tőkeköltsége 15%. Hogyan döntene a beruházásról a módosított belső megtérülési rátát alkalmazva?

15) Egy projekt az alábbi pénzáramlásokkal rendelkezik:

Év	1	2	3	4	5
Pénzáram	-1 000	1 500	-1 000	2 000	-1 540

A beruházás nettó jelenértékét szemlélteti az alábbi diagram a diszkontráta függvényében. Döntson a beruházásról a MIRR segítségével, ha a tőkeköltség 10%!

16) Adott egy projekt, ami az alábbi pénzáramlásokat generálja:

Év	0	1	2	3
pénzáram	-1 000	600	400	200

A beruházás belső megtérülési rátája 11,79%. Mekkora a beruházás módosított belső megtérülési rátája, ha a beruházás tőkeköltsége:

- a) 8%
- b) 11,79%
- c) 13%

Értelmezze a kapott eredményeket!

17) A vállalkozás szerződést köt, aminek értelmében alkatrészeket fog gyártani partnere új nyomtatójához. A szerződés értelmében a vállalkozás nettó pénzáramlásai a következő 4 évben 5 millió \$ értékben növekednének éves szinten. Az alkatrészek gyártásához új tárgyi eszközök beszerzésére kényszerül, így 10,5 millió \$ kezdeti kiadás merül fel. Mekkora növekedést okoz a szerződés elfogadása a vállalati értékben, ha a tőkeköltség

- a) 20%?
- b) 31,874%?
- c) 35%?
- d) Határozza meg mindegyik esetben a PI-t is!

18) Egy káros anyag kibocsátást csökkentő eszköz beszerelését mérlegeljük. Az eszköz beszerzése 50 millió Ft-ba, majd ezt követően a működtetése éves szinten 3 millió Ft-ba kerül. Az eszköz hasznos élettartama 8 év. A hasznos élettartam végén 4 millió Ft leszerelési költség is felmerül.

- a) Mekkora a projekt NPV-je?
- b) Mekkora a projekt IRR-je? (Gondolja át az IRR alakulását nem konvencionális pénzáramok esetében!)
- c) Mekkora a projekt PI-je?
- d) Érdemes-e megvalósítani a projektet, ha a szennyezésért kapott büntetés éves mértéke 10 millió Ft?

19) Egy befektetés a következő 5 évben 30 000 \$ nettó pénzbeáramlás-növekedést eredményez. A projekt kezdeti költsége 90 000 \$. Az elvárt hozamráta jelenleg 10%.

- a) Mekkora a projekt nettó jelenértéke?
- b) Mekkora növekedés engedhető meg az elvárt hozamban, hogy a döntésünk ne változzon?

20) Egy tárgyi eszköz beszerzéséből a következő 5 évben várhatóan 2 000 \$ nettó pénzbeáramlása fog származni. Ha az elvárt hozamráta 6%, akkor mekkora árat hajlandó fizetni ezért a berendezésért?

21) Egy projekt pénzáramlásairól az alábbi becslésekkel rendelkezünk:

		eFt				
BECSLÉS	VALÓSZÍNŰSÉG	1	2	3	4	5
pesszimista	0,20	20 000	20 000	-30 000	-20 000	20 000
normál	0,60	50 000	50 000	-10 000	30 000	50 000
optimista	0,20	60 000	70 000	40 000	40 000	60 000

Mekkora a legmagasabb tőkeköltség, ami mellett hajlandó megvalósítani a projektet, ha annak kezdeti költsége 130 000 eFt.

22) Vállalkozásunk új eszköz beszerzését tervezi, aminek a jelenlegi értéke 400 millió Ft. Az eszköz hasznos élettartama 5 év. A beruházás havi szinten 9 millió Ft nettó pénzáramlást eredményez.

- Ha a projekttől elvárt hozamráta 12%, akkor megéri-e megvásárolni az eszközt?
- Legalább milyen havi pénzáramlásokat kell biztosítania a beruházásnak ahhoz, hogy gazdaságos legyen az eszköz megvásárlása?

23) Egy projekt pénzáramlásairól a következő információk állnak rendelkezésünkre:

- kezdeti pénzkidás	300 millió Ft
- hasznos élettartam	6 év
- napi nettó pénzbevétel (első 4 év)	220 000 Ft/nap
- napi nettó pénzbevétel (utolsó 2 év)	180 000 Ft/nap
- leszerelési költség	25 millió Ft
- elvárt hozam	10%

Mekkora értékkel bír ez a projekt?

24) Egy lakás bérbeadásából havi szinten 120 eFt bevételre számíthat. Az elvárt hozam szintje 5%-ra becsülhető. Milyen áron lenne hajlandó eladni a lakást?

4. Projektek összehasonlítása és kiválasztása

4.1 Azonos élettartamú projektek összehasonlítása

1) Egy vállalkozásnak két egymást kölcsönösen kizáró befektetési lehetőséget kell megvizsgálnia. Mindkét projekt 28 000 eFt kezdeti befektetést igényel. Az elvárt hozamráta 7 %. A két projekt pénzáramlásai a következők:

	A	B
0. év	-28 000	-28 000
1. év	3 000	16 000
2. év	6 000	11 000
3. év	10 000	8 000
4. év	14 000	6 000
5. év	18 000	2 000
IRR	18,03%	22,80%

Számítsa ki az NPV-t és a jövedelmezőségi indexet mindkét projekt esetében! Melyik projektet választaná? Értékelje IRR alapján is a projekteket! Az NPV vagy az IRR módszert választaná? Választását támassza alá!

2) Két egymást kölcsönösen kizáró befektetési lehetőséget mérlegel. Mindkét beruházás megvalósítása 9,8 millió \$ kezdeti kiadással jár. Ezt követően az 'A' projekt éves szinten 1,93 millió \$ bevételt eredményez örökjáradékként, míg a 'B' projekt az első év végén 1,56 millió \$ bevételt eredményez, ami ezt követően 2,2%-kal fog növekedni éves szinten, az 'A' projekthez hasonlóan örökjáradék formájában.

- Ha a vállalkozás tőkeköltsége 8%, akkor melyik beruházást választaná az NPV alapján?
- Ha a vállalkozás tőkeköltsége 14%, akkor melyik beruházást választaná az NPV alapján?
- Az IRR alapján melyik beruházást választaná?
- A tőkeköltség mely szintje mellett döntene helyesen, ha a magasabb IRR-rel rendelkező beruházást választaná?

3) A termelési kapacitások növeléséhez tárgyi eszköz beszerzését tervezi, amivel kapcsolatban két alternatívát állít fel:

	HAGYOMÁNYOS	MODERNIZÁLT
GÉPSOR BESZERZÉSI ÁRA	200 mFt	300mFt
GYÁRTOTT TERMÉK ELADÁSI ÁRA	5 000 Ft	5 000 Ft
VÁLTOZÓ KÖLTSÉG	2 000 Ft	1 800 Ft
FIX KÖLTSÉG	15 mFt/év	12 mft/év
ÉCS	lineáris, maradványérték 0 Ft	lineáris, maradványérték 0 Ft
FORGÓTŐKE VÁLTOZÁS	változatlan	első évben 15 mFt készletcsökkenés
ÉRTÉKESÍTETT TERMÉK	25 000 db	25 000 db
TÁRSASÁGI ADÓKULCS	10%	10%

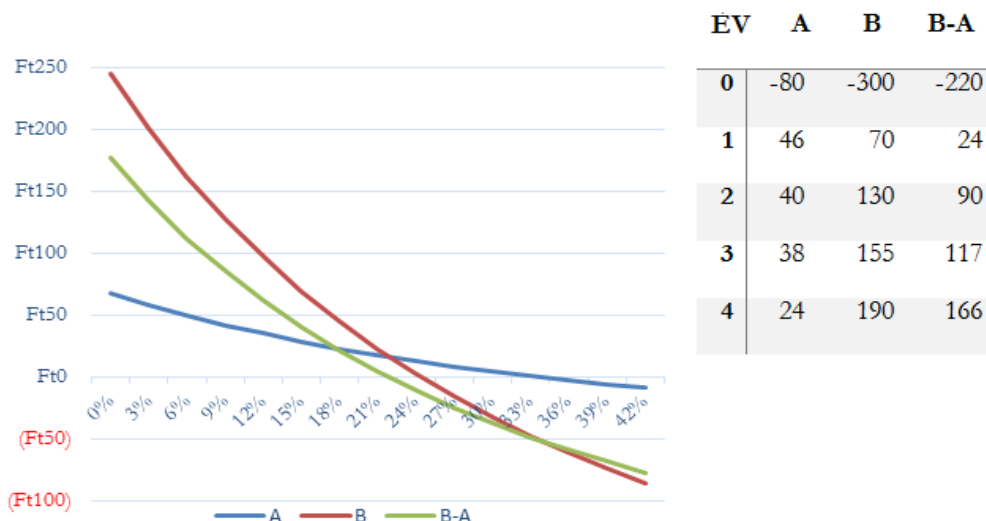
A hagyományos vagy a modernizált gépsor beszerzése a kedvezőbb, ha az elvárt hozamráta 12%?

4) Egy, az egyetemhez közeli üzlethelység eladóvá válik. Az üzlethelység elhelyezkedéséből adódóan a hallgatók kiszolgálására irányuló üzleti tervet alakít ki. A tevékenység jellegét illetően 4 ötlete van, melyekhez kapcsolódóan az alábbi becslésekkel rendelkezik:

TEVÉKENYSÉG	KEZDETI KIADÁS	ELSŐ ÉVI CF	NÖVEKEDÉSI RÁTA	TŐKEKÖLTSÉG
KÖNYVESBOLT	300 000\$	63 000\$	3%	8%
KÁVÉZÓ	400 000\$	80 000\$	3%	8%
PAPÍR-ÍRÓSZER	400 000\$	104 000\$	0%	8%
MŰSZAKI BOLT	400 000\$	100 000\$	3%	11%

Melyik lehetőséget választaná? (A pénzáramok örökjáradék formában merülnek fel.)

5) Az alábbi táblázat két projektnek és azok különbségeinek a pénzáramlásait foglalja magában, míg a diagram a projektek nettó jelenértékét mutatja a diszkontráta függvényében.

- Ha az elvart hozamráta 21,9%, mekkora a projektek NPV-je?
- Mekkora a beruházások belső megtérülési rátája?
- Milyen elvart hozamráta mellett választaná 'A', illetve 'B' projektet?

6) A vállalkozás által elérhető új beruházások megvalósítására rendelkezésre álló források nagysága 300 millió Ft. Az alábbi paraméterekkel jellemezhető, egymástól független beruházási lehetőségek merülnek fel:

PROJEKT	KEZDETI BERUHÁZÁS	NPV	PI
A	300 mFt	30 mFt	1,10
B	150 mFt	20 mFt	1,13
C	150 mFt	25 mFt	1,67

Mely beruházás (beruházások) járulnak hozzá a vállalati érték növekedéséhez a legnagyobb mértékben?

7) Egy vállalkozás számára az alábbi beruházási lehetőségek állnak fenn. Az elérhető források nagysága 12 000 eFt. Melyik projekteket valósítaná meg és mennyivel növelné ezáltal a vállalat értéket?

PROJEKT	BERUHÁZÁS KÖLTSÉGE (eFT)	NPV (eFT)	PI
A	1 000	600	1,60
B	4 000	2 000	1,50
C	6 000	- 400	0,93
D	2 000	400	1,20
E	5 000	500	1,10

8)^E Hasonlítsa össze az alábbi két egymást kölcsönösen kizáró befektetési alternatívát! Milyen diszkontráta mellett választaná az 'A', és milyen diszkontráta mellett választaná a 'B' projektet? (Ábrázolja diagramon az NPV alakulását a diszkontráta függvényében!)

ÉV	CF A (eFt)	CF B (eFt)
0	-90 000	-90 000
1	45 000	3 000
2	30 000	5 000
3	20 000	15 000
4	15 000	20 000
5	10 000	45 000
6	5 000	55 000

9)^E Hasonlítsa össze az alábbi két egymást kölcsönösen kizáró befektetési alternatívát! Milyen diszkontráta mellett választaná az 'A', és milyen diszkontráta mellett választaná a 'B' projektet? (Ábrázolja diagramon az NPV alakulását a diszkontráta függvényében!)

ÉV	CF A (eFt)	CF B (eFt)
0	-160 000	-160 000
1	80 000	110 000
2	60 000	50 000
3	50 000	40 000
4	20 000	10 000

4.2 Eltérő élettartamú beruházások összehasonlítása

1) A vállalat két, egymást kölcsönösen kizáró gépi beruházási változatot vizsgál termelési kapacitásai növelése érdekében. A finanszírozási tőkeköltség 14%. A beruházások várható pénzáramlásai (dollarban):

Év	A	B
0	-40 000	-50 000
1	26 000	18 500
2	26 000	18 500
3	-	18 500
4	-	18 500

Melyik változat előnyösebb, ha az A esetben a 2. év végén a pótlási költség 40 000 dollár, és a várható pénzáramlások megegyeznek?

2) A vállalat két, egymást kölcsönösen kizáró gépi beruházási változatot vizsgál termelési kapacitásai növelése érdekében. A finanszírozási tőkeköltség 15%. A beruházások várható pénzáramlásai (dollárban):

Év	A	B
0	-30 000	-45 000
1	28 000	20 000
2	28 000	20 000
3	-	20 000
4	-	20 000

Melyik változat előnyösebb, ha az A esetében a 2. év végén a pótlási költség 50 000 dollár, és a várható pénzáramlások megegyeznek?

3) Egy vállalkozás termelő berendezéseinek felújítását illetően két alternatívát mérlegel. 55 000 \$-ért kisebb mértékű javításokkal 2 évvel képesek meghosszabbítani a gépek hasznos élettartamát, míg egy alaposabb felújítás keretein belül 4 évvel hosszabbítható meg a gépek élettartama, ennek költsége azonban 90 000 \$.

A gépsorok által előállított termékekkel szemben várhatóan 4 éven keresztül marad fenn a piaci kereslet. Kisebb vagy nagyobb méretű javításokat hajtaná most végre, ha azt feltételezzük, hogy a 2. év végén azonos költségekkel újfent lehetőség nyílik kisebb méretű javítások végrehajtására? A megfelelő diszkontráta 10%.

4) A vállalkozás kapacitásainak bővítése érdekében két egymást kölcsönösen kizáró projekt megvalósítását mérlegeli. Az alábbi táblázat foglalja össze az alternatívákhoz kapcsolódó pénzáramlásokat.

Év	A	B
0	-40.000	-60.000
1	40.000	40.000
2	20.000	25.000
3	20.000	25.000
4	-	25.000

Az ekvivalens annuitások módszerének alkalmazásával döntse el, hogy melyik alternatívát érdemes választania a vállalkozásnak!

5) Két egymást kölcsönösen kizáró beruházási lehetőség közül kell választania. Az 'A' projekt nettó jelenértéke 8 millió \$, amit 5 éves időtartam alatt realizálhat, míg a 'B' projekt 3 éves időtartama alatt 5,2 millió Ft-ot ígér. Az elvárt hozamráta mindkét projekt esetében 13%. Melyik projekt kiválasztását javasolja?

6) Az alábbi táblázat két egymást kölcsönösen kizáró projekt pénzáramlásait foglalja magába. A tőke költsége 8%. Milyen módszert használna, hogy válasszon a projektek közül? Melyik projektet választaná?

Év	A	B
0	-10 000	-19 000
1	7 000	9 000
2	5 500	7 000
3	-	5 000
4	-	3 000
5	-	2 000

5. Témakörhöz kapcsolódó tesztfeladatok

5.1 Igaz-Hamis kérdések

A belső megtérülési ráta megmutatja, hogy egy befektetésből eredő pozitív pénzáramlások jelenértéke hány éven belül éri el a befektetés kezdeti költségeinek a szintjét.

A PI (jövedelmezőségi index) elfogadásának kritériuma a $PI > 0$, mivel ebben az esetben a befektetésből származó pénzáramlások jelenértéke meghaladja a beruházási költségeket.

Egy befektetés NPV-je -15 326 247 Ft, amennyiben 22%-os elvárt hozamot alkalmaz diszkontlábként. (Konvencionális pénzáramlást feltételezünk.) Ebből következik, hogy ezen befektetés IRR-je kisebb mint 22%.

A beruházások értékelése során a megtérülési idő mutató előnyeként emelhető ki, hogy a beruházás teljes időtartamán keresztül keletkező pénzáramlásokat figyelembe veszi.

A PI (jövedelmezőségi index) elfogadásának kritériuma a $PI > 1$, mivel ebben az esetben a befektetésből származó pénzáramlások jelenértéke meghaladja a beruházási költségeket.

Egy befektetés NPV-je 15 326 247 Ft, amennyiben 12%-os elvárt hozamot alkalmaz diszkontlábként. (Konvencionális pénzáramlást feltételezünk.) Ebből következik, hogy ezen befektetés IRR-je kisebb mint 12%.

A belső megtérülési ráta módszer elfogadási kritériuma, hogy az adott projekt IRR-je haladja meg a tőke alternatív költségét.

Egy befektetés IRR-je 13%. Amennyiben a tőke alternatív költsége 17%, abban az esetben ezen befektetés NPV-je magasabb mint 0 és elfogadjuk a befektetést.

Egy befektetés IRR-je 13,5%. Amennyiben a tőke alternatív költsége 15%, abban az esetben ezen befektetés nettó jelenértéke nagyobb mint 0.

Egy befektetés jövedelmezőségi indexe (PI) 0,734. A befektetés nettó jelenértéke ebben az esetben nagyobb mint 0.

Egy befektetés NPV-je -12,36 millió Ft. Ezen befektetés jövedelmezőségi indexe nagyobb mint 1.

Egy beruházás IRR-je 13%. Amennyiben az ezen beruházástól elvárt hozam szintje 8%, akkor lehetséges, hogy a jövedelmezőségi index értéke 0,652.

Amennyiben a befektetés PI-je nagyobb mint 0, akkor a befektetést elfogadjuk, mivel a nettó jelenértéke biztosan pozitív.

A NEM DISZKONTÁLÓ beruházás értékelési módszerek előnye, hogy figyelembe veszik a kockázatokat.

Amennyiben két azonos élettartamú projektet hasonlít össze, akkor mindig érdemes azt választani, amelyiknek magasabb a belső megtérülési rátája, mivel az nagyobb mértékben növeli a vállalati értéket.

A pótlási lánc módszer jól alkalmazható értékelési eljárás azon eltérő élettartamú beruházások esetében, amiket pillanatnyi piaci lehetőség kiaknázásának céljából valósít meg.

5.2 Feleletválasztós kérdések

Melyik felsorolt beruházás-értékelési módszer nem diszkontáló módszer?

- a) nettó jelenérték
- b) jövedelmezőségi index
- c) megtérülési idő
- d) belső megtérülési ráta

Ha egy beruházás NPV-je pozitív, akkor

- a) $r < IRR$
- b) $r > IRR$
- c) $r = IRR$
- d) nem meghatározható az r és IRR kapcsolata ez alapján

Ha egy beruházás NPV-je negatív, akkor

- a) $r < IRR$
- b) $r > IRR$
- c) $r = IRR$
- d) nem meghatározható az r és IRR kapcsolata ez alapján

A belső megtérülési ráta az a diszkontráta, amely

- a) a tőke használdozat mértékét fejtí ki.
- b) mellett a nettó jelenérték 1.
- c) egyenlő a vállalat finanszírozási forrásainak költségével.
- d) mellett a jövedelmezőségi index 1.

Egy befektetés NPV-je -23 millió Ft, ha $r = 15\%$. Ebben az esetben lehetséges, hogy

- a) $IRR = 8\%$
- b) $PI = 1,23$
- c) a beruházási lehetőséget elfogadjuk
- d) $IRR = 25\%$

Az alábbiak közül melyik nem beruházás-értékelési módszer?

- a) nettó jelenérték számítás
- b) megtérülési idő számítás
- c) belső megtérülési ráta számítás
- d) ROA mutató számítás

Egy befektetés IRR-je 33,16%. Ebben az esetben lehetséges, hogy

- a) 10%-os kamatláb mellett az NPV -3 millió
- b) 10%-os kamatláb mellett a $PI = 0,23$
- c) 10%-os kamatláb mellett a beruházási lehetőséget elfogadjuk
- d) egyik sem helyes

Ceteris paribus egy beruházás NPV-je növekedni fog, ha

- a) a beruházás kockázata növekszik
- b) a beruházásból származó pénzáramlások nagysága növekszik
- c) a beruházás kezdeti költségei megnövekednek
- d) egyik válasz sem helyes

A beruházások értékelésére használt megtérülési idő mutató hátránya, hogy

- a) a megtérülési időt követő pénzáramokat nem veszi figyelembe.
- b) a korai pozitív pénzáramokat generáló projekteket preferálja.
- c) jövedelem és nem pénzáramlás alapú.
- d) több megtérülési ideje is lehet az adott projektnek.

6. A témakörhöz kapcsolódó képletek

1. táblázat: Beruházások értékeléséhez kapcsolódó képletek

Számviteli profitráta

$$SZP = \frac{\frac{1}{n} \sum AE}{C_0}$$

SZP: számviteli profitráta
 n: beruházás élettartama
 AE: beruházásból származó adózott eredmény
 C₀: beruházás költsége

Megtérülési idő

$$MT = n + \frac{C_0 - \sum_{t=1}^n C_t}{C_{n+1}}$$

MT: megtérülési idő
 n: az utolsó év, ahol a kumulált pénzáramlások értéke negatív
 $\sum_{t=1}^n C_t$: a pénzáramlások értéke az n. időszakig
 C₀: kezdeti kiadás

Nettó jelenérték

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{C_t}{(1+r)^t} - C_0$$

NPV: nettó jelenérték
 C_n: n. időszak pénzáramlása
 C₀: kezdeti kiadás
 r: elvárt hozamráta

Belső megtérülési ráta

$$0 = \sum_{t=1}^n \frac{C_n}{(1+IRR)^n} - C_0$$

IRR: belső megtérülési ráta

Jövedelmezőségi index

$$PI = \frac{\sum_{t=1}^n \frac{C_n}{(1+r)^n}}{C_0}$$

PI: jövedelmezőségi index

Módosított belső megtérülési ráta

$$0 = \frac{\sum_{t=1}^n C_{t+} * (1+WACC)^{n-t}}{(1+MIRR)^n} - \sum_{t=0}^n \frac{C_{t-}}{(1+WACC)^t}$$

MIRR: módosított belső megtérülési ráta
 WACC: súlyozott átlagos tőkeköltség
 n: befektetés élettartama
 t: időszak
 C_{t+}: t-edik időszaki pozitív pénzáramlás
 C_{t-}: t-edik időszaki negatív pénzáramlás

Keresztráta (crossover rate)

$$0 = NPV_{A-B} = \sum_1^n \frac{C_{At} - C_{Bt}}{(1 + IRR_K)^t} - (C_{A0} - C_{B0})$$

Ekvivalens annuitás

$$EAA = \frac{NPV}{PVDF A}$$

Forrás: saját szerkesztés

NPV_{A-B} : különbségprojekt nettó jelenértéke

IRR_K : keresztráta

C_{An} : A projekt pénzáramlásai

C_{Bn} : B projekt pénzáramlásai

EAA: éves ekvivalens annuitás

PVDF A: annuitás

jelenértéktényezője

II. BEFEKTETÉSI DÖNTÉSEK – HOZAM ÉS KOCKÁZAT MÉRÉSE, PORTFOLIÓ-ELMÉLET

1. Egyedi eszközök hozamának és kockázatának mérése

1) Tegyük fel, hogy 10 \$-ért vásárolt egy részvényt egy hónapja, amit osztalékfizetés után értékesített 11 \$-ért. Az osztalék nagysága 0,5 \$ volt. Mekkora hozamot ért el összesen a befektetésével? Mekkora volt az osztalék-, illetve a tőkehozam?

2) Ön vásárolt egy részvényt, ami 3,08 \$ osztalékot fizetett 2016. december 1-én. Tegyük fel, hogy a részvényt 2016. november 1-én vásárolta 28,08 \$ értéken és az osztalékfizetést követően azonnal értékesítette 27,39 \$ áron. Mekkora hozamot ért el a befektetésével a tartási időszak alatt? Mekkora éves hozamnak feleltethető ez meg?

3) Az alábbi táblázat egy részvény árára és osztalékfizetésére vonatkozó adatokat tartalmazza. Amennyiben január 1-jén vásárolta a részvényt és december 31-én értékesítette, akkor a részvény tartásával mekkora hozamra tett szert?

Dátum	Ár	Osztalék
jan. 1.	10,0	
már. 31.	11,0	0,2
jún. 30.	10,5	0,2
szept. 30.	11,1	0,2
dec. 31.	11,0	0,2

4) Ön 20 \$-ért vásárolt egy részvényt. A részvényt kibocsátó társaság 1 év múlva várhatóan 0,5 \$ osztalékot fog fizetni részvényenként. Az osztalékfizetést követően azonnal értékesíteni kívánja részvényét. Milyen árfolyamra számít, amennyiben 10%-os hozam reményében vásárolta meg ezt a részvényt?

5) Egy részvény ára havi szinten 1,3%-os növekedést mutat. Ez mekkora éves hozamnak felel meg?

6) Végrehajtott egy részvény tranzakciót, amiről az alábbi adatok ismertek:

időpont	esemény	vételi árfolyam	eladási árfolyam
2016. június 1.	részvény vásárlás	8 750 HUF	8 990 HUF
2016. november 1.	részvény értékesítés	9 010 HUF	9 260 HUF

- Mely árfolyamot kell figyelembe venni az egyes tranzakciók esetében?
- A részvény birtoklásával mekkora hozamot tudott realizálni? (Az időszak alatt nem történt osztalékfizetés.)
- Tegyük fel, hogy 1 000 db részvényt vásárolt egy brókerház közvetítésével. A brókerház a tranzakció volumenének 0,01%-át számítja fel tranzakciós költségként. Mekkora hozamot ért el a tranzakciós díjat is figyelembe véve?

7) Az alábbi táblázat tartalmazza a Budapesti Értéktőzsdén kereskedett részvények, indexek és certifikátok kereskedésére vonatkozó adatokat.

Ticker	forg mFt	vétel ár (bid)	eladási ár (ask)	min	max
<u>4IG</u>	0	2 700	2 720	2 792	2 792
<u>ALTEO</u>	0	4 750	4 800	4 800	4 800
<u>ALTERA</u>	0	1 012	1 264	0	0
<u>ANY</u>	33	1 251	1 268	1 250	1 263
<u>APPENINN</u>	25	220	225	219	226
<u>BIF</u>	0	481	514	0	0
<u>CIGPANNONIA</u>	18	207	212	206	213
<u>CSEPEL</u>	1	458	494	473	496
<u>DUNAHOUSE</u>	1	3 588	3,600	3 588	3 588
<u>EHEP</u>	0	72	184	0	0
<u>ELMU</u>	2	25 455	25,800	25 455	25 810
<u>EMASZ</u>	1	22 315	22,340	22 315	22 350
<u>ENEFI</u>	1	187	198	185	193
<u>ESTMEDIA</u>	0	0	1	1	1
<u>ETFBUXOTP</u>	40	1 321	1,358	1 322	1 358
<u>EXTERNET</u>	0	150	281	0	0
<u>FHB</u>	14	480	500	480	500
<u>FINEXT</u>	0	1 344	1,120	0	0
<u>FORRAS/OE</u>	0	931	980	930	930
<u>FORRAS/T</u>	0	751	751	0	0
<u>FUTURAQUA</u>	0	16	18	16	16
<u>GSPARK</u>	15	3 021	3,089	2 920	3 085
<u>KARPOT</u>	0	741	745	746	746
<u>KONZUM</u>	0	52	55	51	54
<u>KPACK</u>	0	661	600	0	0
<u>KULCSSOFT</u>	0	691	700	0	0
<u>MASTERPLAST</u>	5	500	513	490	510
<u>MOL</u>	1 419	20 530	20,900	20 500	20 885
<u>MTELEKOM</u>	3 448	493	503	485	505
<u>NORDTELEKOM</u>	0	5	5	5	5
<u>NUTEX</u>	0	57	61	57	61
<u>OPIMUS</u>	2	33	34	33	34
<u>ORMESTER</u>	0	398	496	0	0
<u>OTP</u>	6 652	8 743	8,990	8 735	9 010
<u>OTT1</u>	6	23	25	22	25
<u>PANNERGY</u>	5	455	466	455	462
<u>PLOTINUS</u>	0	5 702	5,702	0	0
<u>PVALTO</u>	0	645	690	0	0
<u>RABA</u>	7	1 159	1,180	1 150	1 183
<u>RICHTER</u>	1 937	6 515	6,680	6 471	6 680
<u>ZWACK</u>	5	17 210	17,300	17 200	17 350

Forrás: www.portfolio.hu/tozsde/ (2017. február 24.)

- Tegyük fel, hogy Ön MTELKEOM részvényt vásárol. Mekkora növekedésnek kell bekövetkeznie ahhoz, hogy befektetéséből ne származzon vesztesége?
- Amennyiben a brókerház 0,2% tranzakciós díjat számol fel, akkor milyen árfolyamon kell értékesítenie a részvényét, hogy ne legyen vesztesége?
- Végezze el ezeket a számításokat tetszőlegesen kiválasztott termékek esetében!

8) Az alábbi táblázat tartalmazza a Microsoft Corporation részvényeinek 2016. március 1 és 2017. március 1. közötti havi záróárfolyamait. A táblázat adatai alapján számítsa ki a részvények havi szinten mért aritmetikus, illetve loghozamait!

Hasonlítsa össze a havi szinten mért hozamok összegét az éves szinten mért hozammal! A hozammutatók mely tulajdonságával tudja magyarázni a kapott eredményt?

adatok USD-ban

Dátum	Záró havi árfolyam	Havi aritmetikus hozam	Havi loghozam
2017.03.01	64.34		
2017.02.01	64.36		
2017.01.01	64.65		
2016.12.01	62.14		
2016.11.01	60.26		
2016.10.01	59.92		
2016.09.01	57.60		
2016.08.01	57.46		
2016.07.01	56.68		
2016.06.01	51.17		
2016.05.01	53.00		
2016.04.01	49.87		
2016.03.01	55.23		

Forrás: finance.yahoo.com

9) Az alábbi táblázat tartalmazza a Magyar Telekom Nyrt. részvényeinek 2016. február és 2017. február közötti havi záró árfolyamait. A táblázat adatai alapján számítsa ki a részvények havi szinten mért aritmetikus, illetve loghozamait!

Hasonlítsa össze a havi szinten mért hozamok összegét az éves szinten mért hozammal! A hozammutatók mely tulajdonságával tudja magyarázni a kapott eredményt?

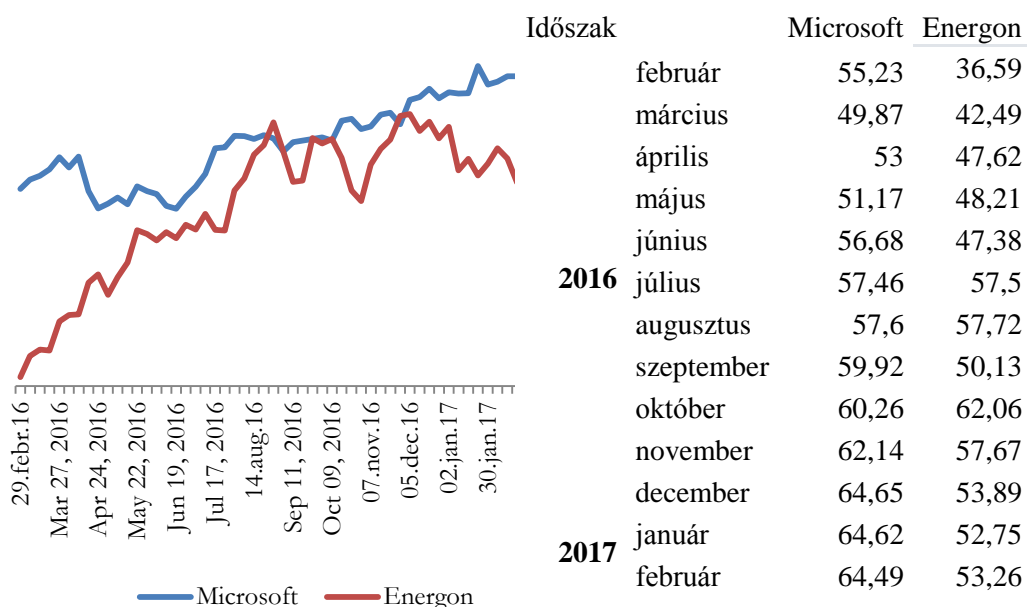
adatok HUF-ban

Dátum	Záró havi árfolyam	Havi aritmetikus hozam	Havi loghozam
2016.02.	396		
2016.03.	428		
2016.04.	456		
2016.05.	473		
2016.06.	455		

2016.07.	444
2016.08.	448
2016.09.	433
2016.10.	450
2016.11.	464
2016.12.	494
2017.01.	498
2017.02.	514

Forrás: bet.hu

10) Az alábbi diagram és táblázat a Microsoft Corporation és az Energon 2016. február és 2017. február közötti részvény árfolyamainak havi alakulását tartalmazza. Állapítsa meg a befektetések havi és éves loghozamát, szórását valamint variációs együtthatóját!

11) Ön az alábbi várakozásokkal rendelkezik a befektetési lehetőségek lehetséges hozamait illetően. Határozza meg a várható hozamokat! Szórással jellemezze a befektetések kockázatát! Melyik befektetési lehetőség a leginkább kedvező a hozam-kockázat kompromisszumos döntés alapján?

bekövetkezés esélye	'A' részvény hozama	'B' részvény hozama	'C' részvény hozama
20%	12%	21%	20%
60%	10%	8%	11%
20%	9%	6%	3%

12) Egy befektetés alábbi paramétereit ismerjük:

napi hozam: 0,04%

napi szórás: 0,012%

Mekkora ezen befektetés éves hozama és szórása? (Egy évben megközelítőleg 250 kereskedési nap van, számításánál ezt az értéket vegye figyelembe!)

13) Önnek egy igen kedvező befektetési lehetőséget ajánlanak, amivel 1 év alatt várhatóan 16%-os hozamot érhetne el. Jelenleg 3 millió Ft szabad pénzüsszeggel rendelkezik, ugyanakkor a befektetés 9 millió Ft-os tőkét igényel. Úgy dönt, hogy a fennmaradó összeget egy olyan hitelfelvétellel pótolja, aminek az éves tényleges kamata 8%. Mekkora hozamot tud elérni a befektetett tőkéjén?

14) Szeretné hozamát megsokszorozni azáltal, hogy tőkeáttételes tranzakciót hajt végre. Idegen tőkét éves 9%-os költséggel szerezhet. Egy olyan értékpapír megvásárlására készül, amiről az alábbi várakozásokkal rendelkezik:

bekövetkezés esélye	hozam
30% (kedvezőtlen)	6%
40% (normál)	12%
30% (kedvező)	15%

1 millió Ft tőkével rendelkezik és 1:4 arányú tőkeáttételt kíván kialakítani. Mekkora lesz a várható hozama 1 év alatt, illetve mekkora hozamot ér el kedvezőtlen, normál illetve kedvező scenáriók esetén?

15) A tőzsdén 1 napon belüli ügyleteket bonyolít le. A brókerház maximálisan ötszörös tőkeáttételt engedélyez. A számláján lévő fedezet 2 millió Ft. Ön olyan részvényből vásárolt, aminek árfolyama 40,2 \$. A napvégi elszámoláskor 37,8 \$ volt a részvény értéke. Határozza meg a nyereségét, ha az Ön által alkalmazott tőkeáttétel mértéke:

- nem alkalmazott tőkeáttételt
- 2
- 5

2. Portfólió hozama és kockázata

2.1 Kételemű portfólió hozama és kockázata (két kockázatos eszköz)

1) Két részvénybe fektet be, az 'A' részvény várható hozama 18%, a 'B' részvény hozama 9%. Vagyonát 40-60% arányban osztja meg a részvények között. Mekkora a várható hozama a portfóliójának?

2) Két részvényt vásárol, az 'X' részvény várható hozama 23%, az 'Y' részvény várható hozama 16%. Olyan portfóliót szeretne kialakítani, ami 20%-os hozamot ígér. Mekkora arányban kell tartania az egyes részvényeket?

3) Két részvénybe kíván befektetni. Az 'A' részvény piaci ára 230 Ft, a 'B' részvényé pedig 145 Ft, hozamuk pedig rendre 13% és 8%. A 11%-os hozamú portfolió kialakításához hány részvényt kell vásárolnia, amennyiben 1 mFt vagyonnal rendelkezik?

4) A Microsoft Corporation és a Netflix részvényeinek hozamát illetően az alábbi információkat ismerjük:

$$r_{(\text{Microsoft})} = 9\%$$

$$r_{(\text{Netflix})} = 53\%$$

$$\sigma_{(\text{Microsoft})} = 30\%$$

$$\sigma_{(\text{Netflix})} = 77\%$$

$$\rho_{(\text{Microsoft and Netflix})} = -0,10309$$

Ezen adatok birtokában határozza meg a két részvényből alkotott portfolió hozamát és kockázatát az alábbi táblázatban megadott súlyokkal!

Microsoft	Netflix	portfolió hozama	portfolió szórása
0			
0.2			
0.4			
0.6			
0.8			
1			

5) Vagyont két részvénybe fekteti, amit a két részvény között egyenlő arányban oszt meg. Az 'A' részvény hozama 12%, szórása 5%, a 'B' részvény hozama 21%, szórása pedig 11%. Mekkora a kialakított portfolió hozama és szórása, amennyiben a részvények hozama közötti korrelációs együttható értéke

a) 1

b) 0

c) -1

Milyen kapcsolat áll fenn az eszközök korrelációja és a portfolió kockázata között?

6) 300 db 'A' részvényt vásárol, aminek az ára darabonként 53 \$, valamint 50 db 'B' részvényt darabonként 93 \$-os áron. A múltbeli adatok alapján az 'A' részvény várható hozama 15%, 7%-os szórással, míg a 'B' részvény várható hozama 21%, 10%-os szórással. Mekkora a várható hozama és kockázata a portfoliójának, ha a korreláció 0,2?

7) Két változó kovarianciája 120, az első változó szórása 9, a másodiké pedig 3. Mekkora a két változó korrelációja?

8) 3 millió forintot fektet be. 500 db 'A' részvényt vásárol, darabonként 3450 Ft-os áron, vagyonának a fennmaradó részét 'B' részvénybe fekteti. Az 'A' részvény hozama 5%, 3%-os szórással, míg a 'B' részvény hozama 12%, 5%-os szórással. A két részvény árfolyamának alakulása teljes mértékben független egymástól. Mekkora a portfólió hozama és kockázata?

9) Vagyonát Magyar Államkötvénybe és OTP részvényekbe fekteti, amit a két eszköz között egyenlően oszt meg. Az Államkötvények éves hozama 3,5%, az OTP részvények hozama az elmúlt 5 évben éves szinten 16,7% volt, szórása pedig 23%. Mekkora a befektetésének várható hozama és kockázata?

10) Portfóliójában IS és Netflix részvényeket tart, amelyekről az alábbi információk állnak rendelkezésre:

Név	Hozam	Variancia	Részvények száma	Részvény értéke
IS	46,1%	99%	15	736\$
Netflix	52,8%	73%	40	143\$

- Határozza meg a portfóliójának a hozamát és a kockázatát, ha a két részvény korrelációja -0,3.
- Amennyiben ugyanezt a hozamot szeretné elérni de nem hajlandó felvállalni a portfólió fenti kockázatát, akkor lehetséges-e ezen részvények kombinációjával azonos hozamú de alacsonyabb kockázatú portfólió kialakítása? Határozza meg a portfólióban az egyes részvények súlyát!

11)^E Az alábbi táblázatok a kiválasztott részvények, illetve indexek átlagos éves hozamait (2006-2015), kovarianciáit és korrelációs együtthatóit tartalmazzák.

- Mely részvenypárok esetében érvényesíthető a diverzifikáció kockázatcsökkentő hatása a legnagyobb mértékben?
- Határozza meg tetszőleges részvenypárok esetében azon portfólió-súlyokat, amelyekkel a befektetésének hozam-kockázat aránya a legkedvezőbb!

részvény	NVIDIA	CISCO	Facebook	NASDAQ	Bio Telemetry	ARRAY
hozam	131,6%	31,9%	23,6%	24,0%	81,3%	143,7%

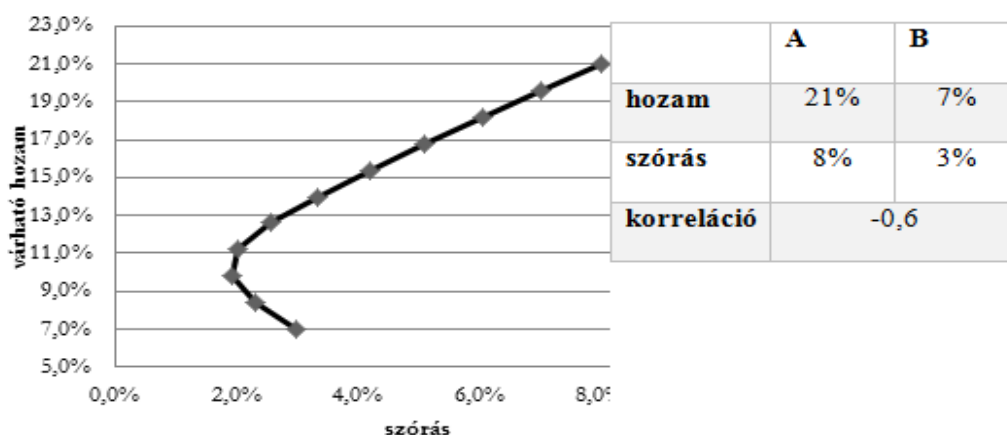
kovariancia-mátrix

	NVIDIA	CISCO	Facebook	NASDAQ	Bio Telemetry	ARRAY
NVIDIA	0,81%					
CISCO	0,06%	0,21%				
Facebook	-0,11%	0,08%	0,31%			
NASDAQ	-0,16%	-0,01%	0,11%	0,11%		
Bio Telemetry	-0,33%	-0,02%	0,13%	0,02%	1,06%	
ARRAY	-0,61%	-0,23%	-0,11%	0,14%	0,19%	4,15%

korreláció-mátrix

	NVIDIA	CISCO	Facebook	NASDAQ	Bio Telemetry	ARRAY
NVIDIA	1,00					
CISCO	0,16	1,00				
Facebook	-0,22	0,31	1,00			
NASDAQ	-0,55	-0,09	0,60	1,00		
Bio Telemetry	-0,36	-0,05	0,23	0,07	1,00	
ARRAY	-0,33	-0,24	-0,09	0,21	0,09	1,00

12) Az alábbi diagram ábrázolja két részvényvel elérhető hozam-kockázat kombinációkat. Hol helyezkednek el azon kombinációk, amelyek hatékonynak tekinthetők? Ön jelenleg a teljes vagyont 'B' részvényben tartja, mivel az 'A' részvény kockázatát túlságosan magasnak találja.

- Lehetséges-e a kockázatosabb 'A' részvény vásárlásával csökkenteni a kockázatot?
- Azonos kockázat mellett lehetséges-e magasabb hozam elérése? Ha igen, adja meg a portfólió összetételét, amivel ez elérhető!
- Határozza meg a minimális kockázatú portfólió összetételét!
- ^E Határozza meg a hozam-kockázat alapján legkedvezőbb portfólió összetételét!

13)^E Az alábbi információk adottak két részvényt illetően:

	1-es részvény	2-es részvény
r	20 %	29 %
σ	15 %	20 %
korreláció	-0,5	

- a)^E Ábrázolja a lehetséges portfóliók görbéjét!
 b) Határozza meg pontosan, hogy hol helyezkedik el a minimális kockázatú portfólió a lehetséges portfóliók görbéjén!
 c)^E Határozza meg azon súlyokat, amelyek mellett a portfólió variációs együtthatója a legkedvezőbb!

14)^E A CISCO és a FACEBOOK részvények 2006-2015 közötti éves hozamait, és azok szórását illetően az alábbi információkkal rendelkezik:

	CISCO	FACEBOOK
r	31,9 %	23,6 %
σ	4,58 %	5,57 %
korreláció	0,31	

Forrás: finance.yahoo

- a) Határozza meg azokat a portfóliósúlyokat, ahol a CV minimális!
 b) Amennyiben maximum 10%-os szórást hajlandó felvállalni, akkor milyen hozamra számíthat?

15)^E 2009-2018 között az alábbi információk állnak rendelkezésre a vizsgált részvények évenkénti árfolyamának alakulásáról. Határozza meg az alábbi adatok alapján a CV szerint optimális portfólió összetételét, várható hozamát és szórással mért kockázatát!

	HARLEY-D.	WWE
2018	50,97	31,05
2017	55,45	19,17
2016	37,75	17,08
2015	56,93	11,23
2014	55,99	21,7
2013	46,91	7,33
2012	39,01	7,67
2011	34,57	9,13
2010	19,55	11,06
2009	10,22	6,04

Forrás: finance.yahoo

2.2^{*E} Több elemű portfolió hozama és kockázata

1)^{*E} Az alábbi táblázat a 2009-2018 közötti éves hozamok alapján meghatározott kovariancia-mátrixot szemlélteti 4 vállalkozás esetében.

	NETFLIX	IBM	STARBUCKS	DISNEY
NETFLIX	58,066%			
IBM	4,670%	5,187%		
STARBUCKS	6,018%	4,322%	19,150%	
DISNEY	8,185%	2,209%	6,549%	5,326%

Forrás: finance.yahoo

A részvények hozamait az alábbi táblázat tartalmazza.

	NETFLIX	IBM	STARBUCKS	DISNEY
ÁTLAG	69,8%	9,4%	33,3%	19,4%

- Határozza meg annak a portfoliónak a hozamát és kockázatát, ami egyenlő mértékben tartalmazza a fenti részvényeket!
- Határozza meg annak a portfoliónak az összetételét, aminek minimális a kockázata!
- Határozza meg annak a portfoliónak az összetételét, aminek minimális a CV-je!
- Ha maximálisan 14%-os kockázatot hajlandó felvállalni, akkor mekkora hozamra számíthat? Milyen összetételű portfolióval érhető ez el?
- Ha minimum 20%-os hozamot kíván elérni, akkor mekkora hozamra számíthat? Milyen összetételű portfolióval érhető ez el?

2)^{*E} Az alábbi táblázat a 2009-2018 közötti éves hozamok alapján meghatározott kovariancia-mátrixot szemlélteti 4 vállalkozás esetében.

	STARBUCKS	DISNEY	AMAZON	J&J
STARBUCKS	0,203011	0,065486	0,10812	0,006998
DISNEY	0,065486	0,844186	0,039024	0,007854
AMAZON	0,10812	0,039024	0,108337	0,006377
J&J	0,006998	0,007854	0,006377	0,580658

A hozamok a következő módon alakultak:

STARBUCKS	DISNEY	AMAZON	J&J
33,32%	19,36%	42,22%	13,82%

- Határozza meg annak a portfoliónak a hozamát és kockázatát, ami egyenlő mértékben tartalmazza a fenti részvényeket!
- Határozza meg annak a portfoliónak az összetételét, aminek minimális a kockázata!
- Határozza meg annak a portfoliónak az összetételét, aminek minimális a CV-je!
- Ha maximálisan 30%-os kockázatot hajlandó felvállalni, akkor mekkora hozamra számíthat? Milyen összetételű portfolióval érhető ez el?

- e) Ha minimum 30%-os hozamot kíván elérni, akkor mekkora hozamra számíthat? Milyen összetételű portfólióval érhető ez el?
- f) Alakítson ki egy zártvégű, tőkevédett befektetési alapot, aminek futamideje 4 év! Az állampapírok hozama 5%. Határozza meg ilyen módon annak az alapnak az összetételét, ami CV alapján optimális!

3)^{*E} Egy tőkevédett 5 éves futamidejű zárt végű befektetési alapot alakít ki. Az állampapírok hozama éves 4 %. A kockázatos befektetési lehetőségekről az alábbi információk állnak a rendelkezésre.

értékpapírok hozama és szórása

	'A'	'B'	'C'	'D'
HOZAM	15%	9%	4%	7%
SZÓRÁS	17%	6%	3%	9%

korreláció-mátrix

	'A'	'B'	'C'	'D'
'A'	1	-0,2	0,3	-0,1
'B'	-0,2	1	0,4	0
'C'	0,3	0,4	1	-0,2
'D'	-0,1	0	-0,2	1

- a) A portfólióalkotás során az a célja, hogy a leginkább kedvező hozam-kockázat arányt érje el. Ennek tudatában alakítsa ki a portfóliót, határozza meg az értékpapírok súlyát a portfólión belül és becsülje meg a kialakított portfólió hozamát és kockázatát!
- b) Amennyiben teljes portfóliót alakít ki, akkor milyen összetételű portfóliót kell kialakítani? A befektetői hasznosságot leíró függvény: $E(r) - 0,005 * A * \sigma^2$. Várhatóan mekkora lesz a hozam és kockázat?

4)^{*E} A 2009-2018-as időszakot illetően az alábbi információk állnak rendelkezésre a vizsgált részvények évenként árfolyamának alakulásáról. Határozza meg az alábbi adatok alapján, a legkisebb a CV figyelembe vételével az optimális portfólió összetételét, várható hozamát és szórással mért kockázatát!

	DISNEY	APPLE	MORGAN-S.	AXCELIS
2018	111,62	175	53,11	31
2017	108,96	119,43	41,68	15,2
2016	92,96	93,71	24,78	10,48
2015	87,17	110,91	31,88	9,6
2014	68,71	66,3	27,52	9,68
2013	50,37	58,85	21,14	5,4
2012	35,81	58,46	17,04	7,2
2011	35,19	43,45	26,63	13,88
2010	26,47	24,6	24,07	6
2009	18,31	11,54	17,82	1,16

2.3 Tőkeallokációs egyenes (CAL) és tőkepiaci egyenes (CML)

1) Vásárol egy befektetési jegyet. A befektetési alap éves historikus hozama 8%, szórása 4,5%. A kincstárjegy hozama 3,5%. Mekkora a Sharpe indexe a befektetésének? Adja meg a tőkeallokációs egyenes egyenletét!

2) Portfóliójának hozama 12%, a kockázatmentes ráta 6%. Amennyiben a Sharpe indexe 0,6, akkor mekkora a portfóliójának szórása?

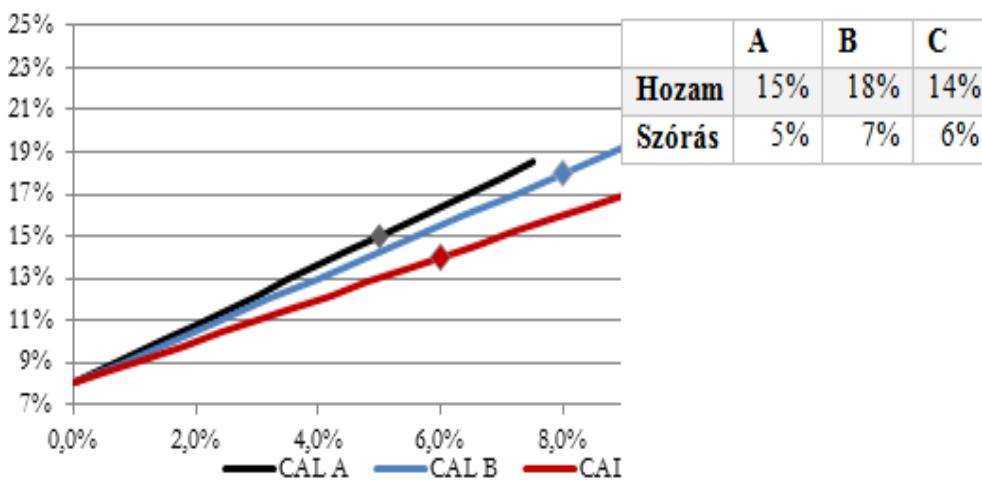
3) Egy portfólió hozama 18%, a kockázatmentes rátája 9%. Amennyiben a portfóliója Sharpe indexe 0,9, akkor mekkora annak a szórása? Amennyiben 15% hozamot szeretne elérni, akkor mekkora kockázatot kell felvállalnia? Elérhető-e 20%-os hozam és milyen feltételekkel?

4) Az alábbi táblázat 3 befektetési alap hozamát és szórását mutatja, a diagram pedig a tőkeallokációs egyeneseket 8%-os kockázatmentes rátát feltételezve. Melyik befektetési alapot választaná az alábbi információk szerint?

Amennyiben a befektetői hasznossága a következő függvénnyel írható le, $E(r) - 0,005 * A * \sigma^2$, akkor melyik portfólióba fektetne be, és vagyonának mekkora részét tartaná abban, ha a kockázat-averziója:

- a) 2
- b) 4

Gondolja át, hogy a magas kockázat-averzió milyen irányba tereli a pénzpiacokat!

5) Az alábbi táblázat egy alapkezelő 3 eltérő profilú befektetési alapjának adatait foglalja magában. Az adott időszakban a kincstárjegyek hozama 3,5% körül mozgott. Melyik alap teljesítményét ítéli a legjobbnak a Sharpe index alapján?

Alapok	3 havi	6 havi	1 éves	3 éves	5 éves	10 éves
OTP Afrika C	7,9%	3,5%	25,5%	-1,3%	2,8%	-
OTP Közép-Európai Részvény	13,7%	17,7%	24,5%	5,5%	5,3%	2,3%
OTP Omega Fejlett Piaci Részvény A	7,3%	8,3%	17,8%	8,4%	11,9%	4,1%

Alapok egyéb adatai	1 éves szórás	5 éves szórás	Befektetési kategória	Földrajzi kitétség
OTP Afrika C	18%	15,7%	Részvény	Egyéb feltörekvő / Afrikai
OTP Közép-Európai Részvény	11,1%	12,5%	Részvény	Közép-Kelet-Európa
OTP Omega Fejlett Piaci Részvény A	11,7%	11,2%	Részvény	Fejlett piaci

Forrás: www.bamosz.hu

6) A piaci portfólió hozama 17%, a kockázatmentes ráta pedig 6%. A piaci portfólió szórása 4%. Határozza meg a tőkepiaci egyenes egyenletét és adja meg a meredekségét!

7) A piaci kockázati prémium 6%, a kockázatmentes ráta 4%, a piaci portfólió szórása 3%. Amennyiben egy befektető hajlandó egységnyivel több kockázatot vállalni, akkor mekkora hozammal lehet kompenzálni?

8) A S&P 500 index hozama az elmúlt évben 15,21% volt, míg a szórása 6,29%. Ebben az időszakban a kincstárjegy hozama 1,7% volt. Mekkora a kockázati prémium, illetve mekkora hozam várható egységnyi kockázatvállalásért?

9) A piaci portfólió hozama 9% és szórása 5%, a kockázatmentes ráta 3%.

- Amennyiben egy befektető legalább 7% hozamot kíván elérni, akkor mekkora kockázatot kell felvállalnia?
- Amennyiben egy befektető maximum 4% kockázatot hajlandó felvállalni, akkor mekkora hozamot érhet el?

10) Egy tőkevédett zártvégű alapot kíván kialakítani 3 éves futamidővel. Ehhez kapcsolódóan tudja, hogy az állampapírok hozama éves 3%. Emellett két kockázatos eszközt kíván tartani a portfóliójában, amelyek az alábbi paraméterekkel írhatók le:

	szórás	hozam
'A'	5%	8%
'B'	13%	20%

A kockázatos eszközök közötti korreláció 0,2. Milyen összetételű portfóliót érdemes kialakítania? Mekkora lesz a kialakított portfóliójának várható hozama és kockázata?

11) A piaci portfólió hozama 12% és a szórása 4%, míg a kockázatmentes ráta 5%. Egy olyan portfóliót kíván kialakítani, aminek a várható hozama 13,4%. Milyen befektetési stratégiával tudja ezt elérni? Határozza meg a portfólió kockázatát is! (Feltételezzük, hogy lehetőség van a kockázatmentes ráta szintjén hitelfelvételre.)

12) Az alábbi információkkal rendelkeznek:

- kincstárjegy hozama: 4%
- kamatfelár: 3%
- piaci portfólió hozama: 10%
- piaci portfólió szórása: 6%

Amennyiben maximálisan 2-es tőkeáttételt kíván felvállalni, akkor mekkora hozamot és kockázatot érhet el?

13)^{*E} Az alábbi információkkal rendelkeznek a befektetési és finanszírozási lehetőségeit illetően:

- 'A' részvény hozama: 21%
- 'A' részvény szórása: 18%
- 'B' részvény hozama: 12%
- 'B' részvény szórása: 4%
- 'A' és 'B' részvény közötti korreláció: -0,3
- kincstárjegy hozama: 5%
- hitel THM: 9%
- kockázatalutasítás mértéke: 2

a) Amennyiben a befektetői hasznossága a következő függvénnyel írható le, $E(r) - 0,005 * A * \sigma^2$, akkor milyen arányban kívánatos 'A' és 'B' részvényt valamint kincstárjegyet tartania?

b) Amennyiben 21% hozamot kíván elérni, akkor hogyan érdemes kialakítania a portfólióját?

14)^{*E} Egy tőkevédett, zártvégű befektetési alapot kíván kialakítani. A következő piaci információk állnak a rendelkezésére:

- 'Z' részvény hozama: 15%
- 'Z' részvény szórása: 14%
- 'Q' részvény hozama: 8%
- 'Q' részvény szórása: 6%
- 'Z' és 'Q' részvény közötti korreláció: 0,1
- kincstárjegy hozama: 3%
- alap futamideje: 4 év

a) Hogyan érdemes kialakítani portfolióját?

b) Mekkora lesz portfoliójának az éves hozama és kockázata?

3. Eszközök árazása CAPM-mel

1) Adott két befektetési lehetőség az alábbi kockázati paraméterekkel:

	szórás	béta
'A'	15%	0,8
'B'	13%	1,3

a) Tegyük fel, hogy magánbefektetőként nem tudja kellően diverzifikálni a portfolióját. Amennyiben olyan befektetést keres, amivel a lehető legkevésbé növeli befektetése kockázatát, akkor melyik értékpapírt vásárolná meg?

b) Tegyük fel, hogy ön egy jól diverzifikált befektető. Amennyiben olyan befektetést keres, amivel a lehető legkevésbé növeli portfoliója kockázatát, akkor melyik értékpapírt vásárolná meg?

2) Egy befektetés bétája 1,5, a kockázatmentes ráta 5%. A piaci portfolió hozama 13%. Mekkora az elvárt hozam ezen befektetés esetében?

3) Egy részvényről az alábbi információk állnak rendelkezésünkre:

- szórás: 8%
- piaci portfolióval vett kovariancia: 49%

Mekkora a részvény bétája?

4) A kockázatmentes ráta 2%, a piacon a kockázati prémium 6%. Hogyan alakul a befektetéstől elvárt hozam, ha a béta értéke:

- a) 0,5
- b) 1
- c) 2

5) Egy részvény az elmúlt évben 14%-os hozamot ért el. Az időszakban a piaci kockázati prémium 5% volt, a kockázatmentes hozamráta pedig 7%. Amennyiben a részvény bétája 1,5, akkor ön jó vételnek tartaná-e ezen részvényt?

6) Az alábbi regressziós egyenlet egy részvény kockázati prémiumának (y) és a piaci kockázati prémiumnak (x) a kapcsolatát írja le.

$$y = 1,8191x - 0,0024$$

Mekkora mértékben reagál a részvény hozama a kockázati prémium változására? Jelenleg alul vagy felülértékelt a részvény?

7) Egy részvény és a piaci portfólió hozamának kovarianciája 111%, a piaci portfólió varianciája pedig 81%. Mekkora a részvény bétája?

8) Egy portfólióban 18% súllyal szerepel 'A' részvény 1,3-as bétával, 54% súllyal 'B' részvény 0,8-as bétával és 28% súllyal 'C' részvény 2-es bétával. Mekkora a portfólió bétája?

9) Egy portfólióról az alábbi információkat ismerjük:

	A	B	C	D
ár	1 450	720	69	500
db	200	300	450	500
béta	1,2	0,8	3	1,4

Mekkora a portfólió bétája?

10) A következő értékpapírok megtérülései és bétái az alábbiak szerint alakultak:

	A	B	C	D	E
megtérülés	14%	20%	6,9%	25%	10
béta	1,3	1,7	0,6	3	1

Ha a kockázatmentes ráta 5%, akkor melyik értékpapír Jensen-alfája a legmagasabb?

11) Az alábbi táblázatok mutatják a részvények és indexek éves hozamát, valamint kovariancia-mátrixát. A kockázatmentes ráta az időszakban 3% volt. Döntse el, hogy mely részvények alul- illetve felülértékelték!

Részvény/index	átlagos hozam
IBM	9,2%
Microsoft	8,6%
S&P 500	7,9%
NASDAQ 100	13,5%
GE	5,5%
Intuitive surgical	46,1%
Netflix	52,8%

kovariancia-mátrix (a részvények %-os hozamának kovarianciája)

	IBM	Microsoft	S&P 500	NASDAQ 100	GE	Intuitive surgical	Netflix
IBM	0,035						
Microsoft	0,019	0,078					
S&P 500	0,018	0,048	0,046				
NASDAQ 100	0,019	0,055	0,046	0,052			
GE	0,040	0,079	0,075	0,075	0,132		
Intuitive surgical	0,123	0,182	0,121	0,146	0,273	0,980	
Netflix	0,020	-0,021	0,039	0,039	0,064	-0,019	0,533

4. Témakörhöz kapcsolódó tesztfeladatok

4.1 Igaz-Hamis kérdések

A diverzifikációra azért van szükség, hogy vagyunkat egy eszközbe fektessük be, amivel az adott cégben jelentős részesedéshez juthatunk.

A portfólióalkotás során érdemes olyan befektetéseket választani, amelyek szorosan együtt mozognak, mivel ekkor a befektetés kiszámíthatóbb.

A diverzifikáció kockázatsökkentő hatása akkor érvényesül a legnagyobb mértékben, ha két eszköz közötti korreláció -1 .

Ha a korreláció értéke $+1$, akkor elméletileg lehetőségünk van 0 kockázatú portfóliót kialakítani.

A kovarianciával azt mérhetjük, hogy egy befektetés hozama a várható hozama körül milyen mértékben ingadozik.

Ha két eszköz között pozitív 1 értékű korreláció van, akkor nincs lehetőség arra, hogy diverzifikációval csökkentsük a portfólió kockázatát.

Minél alacsonyabb két részvény korrelációs együtthatója, annál kisebb kockázatú portfólió kialakítására nyílik lehetőség.

Minél szélesebb körben diverzifikált portfóliót hozunk létre, jellemzően annál alacsonyabb kockázatnak vagyunk kitéve.

A racionális befektető célja, hogy minimális kockázatú befektetésben tartsa a pénzét.

A racionális befektető célja, hogy maximális megtérülést biztosító befektetésben tartsa a vagyont.

Amennyiben egy értékpapírral nagyobb hozamot kívánunk elérni, akkor jellemzően nagyobb kockázatot kell felvállalnunk.

A teljes portfólió alatt azt a portfóliót értjük, ami a piacon elérhető összes kockázatos eszközt tartalmazza bizonyos arányban.

A piaci portfólió alatt azt a portfóliót értjük, ami a piacon elérhető összes kockázatos eszközt tartalmazza bizonyos arányban.

A teljes portfólió egy kockázatos és egy kockázatmentes eszközből alkotott portfólió.

A piaci portfólió alatt egy kockázatos és egy kockázatmentes eszközből alkotott portfóliót értünk.

Egy kockázatos és egy kockázatmentes eszköz korrelációja jellemzően -1 .

A tőkeallokációs egyenes alatt azon pontok halmazát értjük, ami egy kockázatos és egy kockázatmentes eszköz segítségével kialakítható hozam-kockázat párokat jelöli.

A tőkeallokációs egyenes azon hozam-kockázat párokat jelöli, ami két kockázatos eszköz kombinációjával válik elérhetővé.

A lehetséges portfóliók görbéje a hatékony portfóliók görbéjének egy része.

A lehetséges portfóliók görbéje jelöli azon hozam-kockázat párokat, ahol a portfóliót alkotó eszközökkel nem érhető el magasabb hozam anélkül, hogy ne vállalnánk fel magasabb kockázatot.

A tőkepiaci egyenes egy speciális tőkeallokációs egyenes.

A tőkeallokációs egyenes meredeksége akkor kedvezőbb, ha minél magasabb.

A tőkeallokációs egyenes meredeksége a Jensen-mérték.

A tőkeallokációs egyenes meredeksége a Sharpe-mutató.

A tőkeallokációs egyenes meredeksége kockázatos eszköz kockázati prémiumának és a kockázatának a hányadosa.

A Sharpe-index alacsony értékét tekintjük kedvezőnek.

A tőkepiaci egyenes azokat a teljes portfóliókkal elérhető hozam-kockázat párokat jelöli, ami a piaci egyenesből és a kockázatmentes eszközből áll.

A tőkeallokációs egyenes speciális tőkepiaci egyenesnek tekinthető.

A tőkepiaci egyenes rendelkezik a legmagasabb Sharpe-mutatóval a tőkeallokációs egyenesek között.

A béta a befektetések egyedi kockázatát méri.

Ha egy portfólióban 30%-os súllyal szerepel az 'A' részvény, aminek a bétája 1,2, a fennmaradó részben pedig 'B' részvényt birtoklunk, aminek a bétája 1,8. Ekkor a portfólió bétája 3.

Egy jól diverzifikált befektető csak a befektetések egyedi kockázatát mérlegeli, mivel diverzifikációval ezen típusú kockázatot nem tudja 'kiszűrni'.

A béta a befektetések szisztematikus kockázatát méri.

Amennyiben egy befektetés hozamának magasabb a szórása, akkor a bétája is magasabb lesz.

Az értékpapír piaci egyenes megmutatja, hogy adott szórás esetén mekkora hozamot várunk el.

Az értékpapír piaci egyenes megmutatja, hogy adott szisztematikus kockázat esetén mekkora hozamot várunk el.

Az értékpapír piaci egyenes felett elhelyezkedő befektetések Jensen alfája pozitív, ezért túlértékeltnek tekintjük őket.

Az értékpapír piaci egyenes felett elhelyezkedő befektetések Jensen alfája pozitív, ezért alulértékeltnek tekintjük őket.

A negatív Jensen alfa esetén alulértékelt a befektetési eszköz.

Piaci kockázat alatt azt a kockázatot értjük, amit piaci befektetésekkel és diverzifikációval meg tudunk szüntetni.

4.2 Feleletválasztós kérdések

Ha két kockázatos eszközből alkotunk portfóliót, akkor a portfólió kockázata akkor fog a legnagyobb mértékben csökkenni, ha a

- a) korreláció 1.
- b) korreláció 0.
- c) korreláció -1.
- d) a két befektetés kapcsolata indifferens.

A szórásra igaz, hogy

- a) kockázati mértékként megmutatja, hogy mekkora veszteségünk lesz.
- b) a racionális befektetők a maximalizálásra törekcsenek.
- c) a magas szórással jellemezhető befektetés egyaránt magában rejti a magas hozam és veszteség esélyét.
- d) a variancia négyzete.

Amennyiben egy befektetéssel magas hozamot kívánunk elérni, akkor jellemzően

- a) magas kockázatot is fel kell vállalnunk.
- b) alacsonyabb kockázatot kell felvállalnunk.
- c) alacsonyabb volatilitású befektetést kell választanunk.
- d) egyik válasz sem helyes.

A teljes portfólió alatt

- a) két kockázatos eszközből létrehozott portfóliót értünk, amelyek korrelációs együtthatója 1.
- b) egy kockázatos és egy kockázatmentes eszköz kombinációját értjük.
- c) a piacon elérhető összes kockázatos befektetés portfólióját értjük.
- d) a vagyonunk teljes mértékű felhasználását értjük kockázatos eszközök vásárlásának céljából.

A kovarianciára IGAZ, hogy

- a) a korreláció négyzete.
- b) két eszköz szórásának összegét adja.
- c) két változó közötti korreláció és a változók szórásainak szorzata.
- d) csak pozitív értéket vehet fel.

A tőkeallokációs egyenes meredeksége

- a) állandó.
- b) minél alacsonyabb, annál kedvezőbb.
- c) megegyezik a kockázatmentes rátával.
- d) negatív.

A tőkeallokációs egyenes (CAL) és a tőkepiaci egyenes (CML) kapcsolatát illetően IGAZ, hogy

- a) a CAL két kockázatos eszközzel elérhető hozam-kockázat párokat mutatja, a CML pedig egy kockázatos és kockázatmentes eszközzel elérhető hozam-kockázat párokat.
- b) a CML egy speciális CAL.
- c) a CAL egy speciális CML.
- d) a CAL a piaci portfóliót tartalmazza, a CML tetszőleges kockázatos eszközzel kialakítható.

A tőkeallokációs egyenes meredeksége az

- a) egységnyi szórásra jutó kockázati prémium
- b) egységnyi szórásra jutó kockázatmentes ráta
- c) egységnyi hozamra jutó szórás
- d) egységnyi hozamra jutó kockázati prémium

A tőkepiaci egyenes (CML)

- a) két kockázatos eszköz kombinációjával alakítható ki.
- b) azon hozam-kockázat pontok halmaza, amelyek a piaci portfólió és a kockázatmentes eszköz kombinációjával érhetőek el
- c) csak kockázatos eszközöket tartalmazó portfólióval elérhető hozam-kockázat párok halmaza.
- d) azon hozam-kockázat pontok halmaza, amelyek egy tetszőleges kockázatos eszköz és a kockázatmentes eszköz kombinációjával érhetőek el.

5. A témakörhöz kapcsolódó képletek

2. táblázat: Portfólió-elmélethez kapcsolódó képletek

Várható hozam

$$E(r_i) = \sum_{i=1}^n p_i r_i$$

$E(r_i)$: várható hozam
 r_i : megfigyelt hozamok
 p_i : megfigyelt hozamok valószínűsége (súly)

Hozamok szórás

$$\sigma(r_i) = \sqrt{\sum_{i=1}^n p_i (E(r_i) - r_i)^2}$$

$\sigma(r_i)$: szórás
 r_i : megfigyelt hozamok
 $E(r_i)$: várható hozam

Variációs együttható

$$CV(r_i) = \frac{\sigma(r_i)}{E(r_i)}$$

CV: variációs együttható
 $\sigma(r_i)$: szórás
 $E(r_i)$: várható hozam

Kovariancia

$$Cov(r_i r_j) = \frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n (E(r_i) - r_i) (E(r_j) - r_j)$$

$Cov(r_i r_j)$: kovariancia
 r_i : megfigyelt hozamok
 $E(r_i)$: várható hozam
 n : megfigyelések száma

Korreláció

$$\rho(r_i r_j) = \frac{Cov(r_i r_j)}{\sigma(r_i) \sigma(r_j)}$$

CV: variációs együttható
 $\sigma(r_i)$: szórás
 $E(r_i)$: várható hozam

Portfólió hozama

$$E(r_p) = \sum_{i=1}^n w_i E(r_i)$$

$E(r_p)$: portfólió várható hozam
 w_i : az i -edik eszköz súlya a portfólióban
 $E(r_i)$: várható hozam

Portfólió kockázata

$$\sigma_p = \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n w_i w_j Cov(r_i r_j)$$

σ_p : portfólió kockázata
 w_i : az i -edik eszköz súlya a portfólióban
 $Cov(r_i r_j)$: kovariancia

2-elemű portfólió kockázata

$$\sigma_p^2 = w_1^2 \sigma_1^2 + w_2^2 \sigma_2^2 + 2w_1 w_2 Cov(r_1 r_2)$$

σ_p : portfólió kockázata
 w_i : az i -edik eszköz súlya a portfólióban
 $Cov(r_i r_j)$: kovariancia

CML

$$r_e = r_f + \frac{(r_M - r_f)}{\sigma_M}$$

r_e : elvárt hozam
 r_f : kockázatmentes ráta
 r_M : piaci portfólió hozama

Sharpe index

$$S_p = \frac{(E(r_p) - r_f)}{\sigma_p}$$

S_p : Sharpe index
 $E(r_p)$: portfólió várható hozama
 r_f : kockázatmentes ráta
 σ_p : portfólió kockázata

CAPM modell

$$r_e = r_f + \beta(r_M - r_f)$$

R_e : elvárt hozam
 R_f : kockázatmentes ráta
 R_M : piaci portfólió hozama
 β : béta

béta becslés

$$\beta = \frac{Cov(r_M r_i)}{\sigma_M^2}$$

$Cov(r_M r_i)$: az eszköz és a piaci portfólió kovarianciája
 σ_M^2 : piaci portfólió varianciája
 β : béta

Forrás: saját szerkesztés

III. A TŐKEKÖLTSÉG-SZÁMÍTÁS ÉS ALKALMAZÁSA BERUHÁZÁSI DÖNTÉSEK SORÁN

1. A súlyozott átlagos tőkekölség (WACC) számítása

1) Egy tőkeáttétel nélküli vállalkozás részvényenkénti osztaléka 210 Ft, a részvények piaci ára 3 130 Ft. Az elvárt hozam becslésére az osztalékértékelési modellt alkalmazzuk. Mekkora a vállalkozás saját tőkéjének a költsége és a WACC értéke?

2) Egy részvény EPS értéke várhatóan 42 \$ lesz az év végén és a P/E értéke 8,1. A vállalkozás az adózott eredményének 80%-át kifizeti a tulajdonosainak osztalék formájában, a fennmaradó részt visszaforgatja a vállalkozás növekedésének finanszírozása céljából. A vállalkozás várhatóan 1,2%-os növekedést képes elérni. Az adórata 10%. Az osztalékértékelési modell alapján mekkora lesz a vállalkozás saját tőkéjének a költsége?

3) Egy kamatszelvény nélküli kötvény 3 éves lejáráttal és 100 \$-os névértékkel kerül kibocsátásra. A kötvény jelenlegi piaci ára 87,42\$. Mekkora a kötvény költsége, ha az adórata 20%?

4)^E Egy kamatszelvényes kötvény az alábbi jellemzőkkel kerül kibocsátásra:

- névérték	1 000 \$
- névleges kamat	10 %
- futamidő	5 év
- kamatfizetés	évente
- kötvények jegyzése	1013 \$
- kibocsátás költsége	névérték 0,1%-a

Mekkora a kötvények költsége, ha az adórata mértéke 15%?

5)^E Egy hitelt illetően az alábbi információkkal rendelkezünk:

- havi törlesztőrészlet	12 000 \$
- igényelt hitel összege	700 000 \$
- futamidő	4 év
- folyósítási díj	0,22
- adó	20%

Mekkora a vállalkozás hitelének költsége?

6) Egy vállalkozás 30%-70% arányban kötvényekkel és közönséges részvényekkel finanszírozza magát. Az adózás előtti eredmény bázisán számolva az idegen tőke költsége 12,5%, az adórata 10%. A vállalkozás részvényeinek bétája 2, a kockázatmentes ráta 6%, a piaci portfólió hozama 10%. Mekkora a vállalkozás súlyozott átlagos tőkekölsége?

7) Egy részvénytársaság 45%-ban idegen tőkével finanszírozza magát, 50%-ban közönséges részvényekkel és 5%-ban elsőbbségi részvényekkel. Az idegen tőke adózás előtti költsége 10%, az adórata 8%. A közönséges részvények költségét a CAPM modellel becsüljük; a béta 1,5, a kockázatmentes ráta 5%, a piaci portfólió hozama 9%.

Az elsőbbségi részvények ára 40 \$ és 6\$ osztalékot fizetnek. Mekkora a vállalat súlyozott átlagos tőkeköltsége?

8) Egy nyilvánosan működő részvénytársaság kizárólag részvénykibocsátással és kötvénykibocsátással finanszírozza magát. Az alábbi információkkal rendelkezik:

- kötelezettségek a mérlegben	30 millió \$
- saját tőke könyv szerinti értéke	41 millió \$
- piaci kapitalizáció	52 millió \$
- kötvények árfolyama	101,8%

A súlyozott átlagos tőkeköltség meghatározása során milyen súlyokkal számolna?

9) Egy vállalkozásról az alábbi információkkal rendelkezik:

- kibocsátott kötvények száma	35 000 db
- kötvények árfolyama	84 €
- kötvény lejárat	3 év
- kötvény névleges kamata	zéró-kupon
- közönséges részvények száma	5 300 db
- részvény piaci ára	910 €
- adóráta	9%
- piaci portfólió hozama	6%
- béta	1,2
- kincstárjegyek hozama	2,5%

Amennyiben a vállalkozás csak kötvényekkel és közönséges részvényekkel finanszírozza magát, akkor mekkora a vállalkozás WACC értéke?

10)^E Egy vállalkozásról az alábbi információkkal rendelkezik:

- felvett hitel havi törlesztőrészlete	40 000 \$
- hitel futamidő	4 év
- felvett hitel összege	1 600 000\$
- folyósítási díj	2,5%
- kibocsátott kötvények száma	6 000 db
- kötvények árfolyama	180 €
- kötvény névértéke	200 €
- kötvény névleges kamata (éves)	8%
- kötvény lejárat	4 év
- részvények száma	15 000 db
- EPS	11\$
- P/E	22,5
- adóráta	12%
- piaci portfólió hozama	10%
- béta	1,5
- kincstárjegyek hozama	6%

Amennyiben a vállalkozás csak kötvényekkel, hitellel és közönséges részvényekkel finanszírozza magát, akkor mekkora a vállalkozás WACC értéke?

11) Egy tőkeáttétel nélküli vállalkozás bétája 1,5. Az adórata 6%. Ha egy hasonló vállalkozás összes eladósodottsága 0,25, akkor mennyi ezen vállalkozás bétája? Mennyi lenne a béta, ha az összes eladósodottság 50%-ra növekedne?

12) ^{*}Egy vállalkozás jelenleg pusztán saját tőkével finanszírozza magát. A saját tőke költségét a CAPM alapján becsüli; bétája 1,4, a kincstárjegy hozama 5%, a piaci portfólió hozama 10%. Határozza meg a vállalkozás WACC értékét!

A vállalkozás idegen tőke bevonásával kívánja csökkenteni a tőkeköltségét, ezért piaci értéken számolva 0,5 D/E (tőkefeszültség) arányt kíván kialakítani. Az adósság adózás előtti költsége 9%, az adótára 10%. A tőkeáttétel növekedését követően hogyan alakul a vállalkozás súlyozott átlagos tőkeköltsége?

13) ^{*}Egy vállalkozás tőkeszerkezete jelenleg az alábbi adatokkal írható le:

- forgalomban lévő kötvények száma	2 000 db
- kötvény névértéke	100 \$
- kötvények árfolyama	75 \$
- kötvény lejárat	4 év
- kötvény típus:	kamatszelvény nélküli
- részvények száma	3 000 db
- béta	1,8
- kockázatmentes ráta	4%
- piaci kockázati prémium	4%
- részvény piaci ára	142 \$
- társasági adó mértéke	10 %

A vállalkozás tőkét akar bevonni, ezért 100 000 \$ hitelt vesz fel, aminek a THM-ja 6,5%. A hír hallatára a piaci értékítélet megváltozik a vállalkozással szemben, így a kötvények ára 73 \$-ra, a részvények ára pedig 135 \$-ra esik vissza.

- Mekkora volt eredetileg a vállalkozás WACC értéke?
- Mekkora a tőkeáttétel nélküli béta?
- Hogyan alakul a hitelfelvételt követően a kötvények és a részvények költsége?
- Mekkora lesz a vállalkozás új WACC értéke?

2. A WACC és a beruházási döntések

1) Egy vállalkozás tulajdonosi forrásokból és banki hitelből finanszírozza magát. A tulajdonosi források aránya 40%, a fennmaradó tőke pedig banki hitelből áll. A saját tőke költsége 12%, míg a hitel THM mutatója 9%. Az adórata 10%. Ezt a finanszírozási szerkezetet fenntartva a vállalkozás tárgyi eszközeinek bővítését tervezi. Az eszközök által megvalósított tevékenység kockázata illeszkedik a vállalkozás jelenlegi tevékenységeinek kockázatához. Az eszközök beszerzése 40 millió Ft költséggel jár, majd ezt követően a vállalkozás bevételei 5 éven keresztül 14 millió Ft-tal fognak növekedni. Érdemes-e megvalósítani ezt a befektetést?

2) Egy vállalkozásról az alábbi információkkal rendelkezik:

- kibocsátott kötvények értéke	35 m\$
- kötvény lejárat	5 év
- kötvény piaci árfolyama	73%
- kötvény névleges kamata	zéró-kupon
- piaci kapitalizáció	40 m\$
- adóráta	10%
- piaci portfólió hozama	6%
- béta	1,5
- kincstárjegyek hozama	3%

A vállalkozás olyan projekt megvalósítását tervezi, aminek a kockázata illeszkedik a vállalkozás jelenlegi profiljához. A beruházás éves szinten 3 millió \$ növekedést idéz elő a nettó pénzáramok tekintetében, 4 éven keresztül. A beruházás 6 millió \$ befektetést igényel. Mekkora értéknövekedést okozna a projekt megvalósítása?

3) Egy vállalkozásról az alábbi információkkal rendelkezik:

felvett hitel havi törlesztőrészlete	42 000 \$
hitel futamidő	4 év
felvett hitel összege	1 600 000\$
folyósítási díj	2,50%
kibocsátott kötvények száma	6 000 db
kötvények árfolyama	180 €
kötvény névértéke	200 €
kötvény névleges kamata (éves)	8%
kötvény lejárat	4 év
részvények száma	15 000 db
EPS	11\$
P/E	22,5
adóráta	12%
piaci portfólió hozama	10%
béta	1,5
kincstárjegyek hozama	6%

A vállalkozás egy beruházást tervez, ami az alábbi táblázatba jellemzőkkel rendelkezik:

értékesítési ár	1000\$/db
közvetlen költség	500 \$/db
fix költség	10 000 \$
értécsökkenés	lineáris, 0 maradványérték
beruházás kezdeti költsége	250 000 \$

Határozza meg a beruházás értékét!

Év	1. év	2. év	3. év	4. év
értékesített mennyiség	300	1 400	1 000	500
Árbevétel				
Közvetlen költség				
Fix költség				
Értékcsökkenés				
Adózás előtti eredmény				
Adó				
Adózott eredmény				
Értékcsökkenés				
Készpénz nélküli forgóeszközök változása	1 800 növekedés	2 000 növekedés	1 000 csökkenés	300 csökkenés
Rövid lejáratú kötelezettségek változása	1 200 növekedés	9 00 növekedés	0	150 csökkenés
Adó				
cash flow				

4) Egy vállalkozás részvényeinek ára 450 Ft és 1 millió részvényt hoztak forgalomba. A vállalkozás továbbá kibocsátott 1000 Ft/db névértékű, 50 000 db nagyságú kötvénycsomagot, amely kötvényekkel jelenleg 96%-os árfolyamon kereskednek és a lejáratig számított hozamuk 9%. Más finanszírozási forrást a vállalkozás nem vont be. A társasági adó mértéke 16%. A vállalati béta 1,7. A kincstárjegyek hozama 4%, míg a piaci portfólió hozama 7%.

A vállalkozás új termék bevezetését tervezi, amihez a már meglévő termelő-kapacitások bővítése szükséges. A projekt kockázata megegyezik a vállalkozás eddigi tevékenységeinek kockázatával. A várakozások szerint a termék iránt számottevő kereslet a következő 4 évben lesz és az értékesítésből származó nettó pénzáramlások a következők:

1. év: 45 millió
2. év: 97 millió
3. év: 70 millió
4. év: 25 millió

A termelés megindítása előtt felmerülő költségek nagysága 170 mFt. Az NPV értékről alapján megvalósítaná-e a beruházást?

5) Egy részvénytársaság tőkeszerkezete piaci értéken számolva 16 millió \$ közönséges részvényből és 8 millió \$ kötvényből áll. A vállalati béta 2, a kincstárjegyek hozama 6% és a piaci portfólió hozama 10%. A vállalati kötvények YTM-je 11%. A vállalkozás új projekt megvalósítását tervezi, aminek a főbb jellemzői a következők:

ÉV	1	2	3	4
ADÓZOTT EREDMÉNY	2 000	4 000	6 000	1 000
KÉSZPÉNZ NÉLKÜLI FORGÓESZKÖZ VÁLTOZÁS	3 000	2 000	- 1 000	- 500
RÖV. LEJ. KÖT. VÁLTOZÁS	2 200	1 500	1 200	- 900
ÉCS				
CF				

- kezdeti kiadás 16 000\$
- lineáris értékcsökkenés 25%-os kulccsal, maradványérték 0
- társasági adó kulcsa 20%

Határozza meg a projekt éves pénzáramlásait és azt, hogy mekkora értéket teremt a vállalkozás számára! Döntsen a projekt elfogadásáról!

6) Egy 50 mFt nagyságú tárgyi eszköz beruházást tervez, amit teljes mértékben banki fejlesztési hitellel kíván finanszírozni. A hitel paraméterei a következők:

ügyleti kamatláb	5,4%
kezelési költség	0,3%
számlavezetési díj	0,3%
folyósítási díj	a hitelösszeg 2%-a
törlesztés típusa	éves törlesztés (év végén)
futamidő	6 év

- a) Mekkora a hitelfelvétel éves tényleges költsége, ha az adó 12%?
- b) A beruházás éves szinten, 6 éven keresztül, 13 mFt pénzbeáramlást fog generálni. Mekkora értéket teremt a vállalkozás számára a beruházás és érdemes-e megvalósítani?

7)^{*E} Egy vállalkozás finanszírozási forrásait illetően az alábbi információkkal rendelkezünk:

közönséges részvények:

- részvények száma	50 000 db
- P/E	8
- EPS	321 Ft
- béta	1,6

elsőbbeségi részvények:

- piaci ár	3 000 Ft/db
- részvények száma	2 000 db
- részvényenkénti osztalék	400 Ft/db

kötvények:

- kötvények száma	15 000 db
- kötvény névérték	1 000 Ft/db
- kötvények piaci ára	97%

- kötvény kamatszelvevénye 14%
- kötvény futamideje 5 év
- éves kamatfizetés, névérték törlesztése a futamidő végén egy összegben

fejlesztési hitel:

- hitel összege 40 millió Ft
- hitel futamideje 6 év
- havi törlesztőrészlet 870 000 Ft
- havi törlesztés, egyenlő részletekben

folyószámla hitelkeret:

- THM 25%
- hitelkeret 10 millió Ft
- hitelkeret átlagos kihasználtsága 60 %

kiegészítő információk:

- kincstárjegyek hozama 6%
- piaci portfólió hozama 11%
- társasági adó mértéke 10 %

A fenti adatok alapján határozza meg a társaság súlyozott átlagos tőkeköltségét!

A vállalkozás a fenti finanszírozási szerkezet fenntartása mellett egy beruházást valósít meg, ami a következő jellemzőkkel rendelkezik:

Eszközbeszerzés:

- beszerzési ár 40 millió Ft
- üzembe helyezés költsége 4 millió Ft

bevételek:

- termék értékesítési ára 2 000 Ft/db
- a termék kifutási ideje 4 év, ami alatt az értékesítési mennyiség az alábbiak szerint alakul
1. év: 8000 db, 2. év: 15 000 db, 3. év: 25 000 db, 4. év: 7 000 db

beruházást követő költségek:

- egységnyi változó költség: 700 Ft/db
- értékcsökkenés teljesítmény-arányos módon, maradványérték 0.
- 9%-os a társasági adó kulcsa

beruházás forgótőke igénye:

- nettó forgótőke változása
1. év: + 1,5 millió Ft, 2. év: + 2 millió Ft, 3. év: - 1 millió Ft, 4. év: - 0,8 millió Ft

8) Egy vállalkozásról az alábbi információkkal rendelkezünk:

- kötvények piaci értéke (összes kötvény) 530 000 \$
- kötvény YTM 11,5%
- közönséges részvények piaci értéke (összesen) 500 000 \$
- közönséges részvények részvényenkénti osztaléka 800 \$
- közönséges részvények piaci ára (1 db) 7 600 \$
- felvett hitel nagysága 200 000 \$

- hitel THM-je 11% \$
- adórátája 8%

Kiegészítő információ

- A vállalkozás csak kötvényekkel, hitellel és közönséges részvényekkel finanszírozza magát.
- A részvények költségét a vállalkozás az osztalék értékelési modellel állapítja meg. A közönséges részvények esetében nem várható növekedés az osztalékban.

Amennyiben a vállalkozás csak kötvényekkel, közönséges részvényekkel és hitellel finanszírozza magát, akkor mekkora a vállalkozás WACC értéke? Ha egy projekt IRR-je 12%, akkor érdemes megvalósítani a projektet, vagy nem?

3. Témakörhöz kapcsolódó tesztfeladatok

3.1 Igaz-Hamis kérdések

A vállalkozás WACC értéke alkalmazható diszkontráta azon projektek esetében is, amelyek kockázata eltér a vállalkozás átlagos kockázati szintjétől.

Amennyiben a WACC segítségével értékelünk egy projektet, akkor azt feltételezzük, hogy a vállalkozás tőkeszerkezete nem változik a projekt élettartama alatt.

A súlyozott átlagos tőkeköltség számítása során a saját tőke költségét korrigáljuk az adófizetési rátával, mivel a saját tőke költsége adómegettartó hatással bír.

A WACC számítása során a vállalkozások éves beszámolóiban feltüntetett értékek alapján határozzuk meg a tőkeelemek súlyát.

A kötvény esetében, a tőkeköltség számítása során, annak névleges kamatát vesszük figyelembe, mint adózás előtti költség.

Ha egy kötvény YTM mutatója 10% és a az adórata mértéke 20%, akkor az idegen tőke tényleges költsége 8%.

Ha egy részvény osztaléka 100 \$, a piaci értéke 1 000 \$ és az adórata 20%, akkor a saját tőke tényleges költsége 8%.

Az idegen tőke tényleges költsége meghaladja az adózás előtti költségét.

Minél magasabb a WACC, annál kisebb egy beruházás NPV-je.

A YTM mutatja meg a kötvények esetében az adózás előtti költséget a WACC számítása során.

A súlyozott átlagos tőkeköltség számítása során a saját tőke költségét 0-nak tekintjük, mivel a saját tőke esetében nem merülnek fel kamatkiadások.

3.2 Feleletválasztós kérdések

A súlyozott átlagos tőkeköltségre NEM igaz, hogy

- az a minimális hozamráta, amit a cég az új befektetésektől elvár.
- független az idegen tőke és saját tőke arányától.
- a vállalkozás szempontjából az egységnyi új forrás megszerzésének költsége
- a vállalkozás forrásainak költsége a vállalkozás forrásainak piaci értékével súlyozva.

Az idegen tőke költsége

- a) az osztalékfizetési modellel határozható meg.
- b) adóalapot csökkentő tétel, így a WACC számítás során $(1 - \text{adórata})$ értékkel szoroznunk kell.
- c) adóalapot növelő tétel, így a WACC számítás során $(1 + \text{adórata})$ értékkel szoroznunk kell.
- d) adóalapot csökkentő tétel, így a WACC számítás során $(1 + \text{adórata})$ értékkel szoroznunk kell.

Az idegen tőke költsége a kötvények esetében

- a) a YTM szorozva az $(1 + \text{adórata})$ értékkel.
- b) a YTM szorozva az $(1 - \text{adórata})$ értékkel.
- c) a kötvény névleges kamata szorozva az $(1 + \text{adórata})$ értékkel.
- d) a kötvény névleges kamata szorozva az $(1 - \text{adórata})$ értékkel.

A súlyozott átlagos tőkeköltség segítségével meghozhatók

- a) a kötvény értékelési döntések.
- b) a beruházási döntések.
- c) egyik válasz sem helyes.
- d) részvény értékelési döntések.

Amennyiben az adórata növekszik, akkor

- a) a saját tőke költsége csökken.
- b) az idegen tőke költsége nő.
- c) a saját tőke költsége nő.
- d) az idegen tőke költsége csökken.

Amennyiben a $WACC = 10\%$, akkor LEHETSÉGES, hogy egy racionális gazdálkodó

- a) 11% -os IRR-val rendelkező beruházást elutasít.
- b) 11% -os IRR-val rendelkező beruházást elfogad.
- c) egyik válasz sem helyes.
- d) csak hitelből és részvénykibocsátásból finanszírozott vállalkozás esetén a THM 9% és a részvények költsége 10% .

4. A témakörhöz kapcsolódó képletek

3. táblázat: WACC számításához kapcsolódó képletek

WACC

$$WACC = w_e r_e + w_p r_p + (1 - T) w_D r_D$$

w_e, w_p, w_D : közönséges részvény,
elsőbbbségi részvény, adósság súlya
a tőkeszerkezetben (piaci értéken)

r_e, r_p, r_D : közönséges részvény,
elsőbbbségi részvény, adósság
költsége

T: adótára

Tőkeáttételes béta

$$\beta_L = \beta_U * \left(1 + (1 - T) \frac{D}{E} \right)$$

β_L : tőkeáttételes (levered) béta

β_U : tőkeáttétel nélküli (unlevered) béta

Forrás: saját szerkesztés

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. táblázat: Beruházások értékeléséhez kapcsolódó képletek	22
2. táblázat: Portfólió-elmélethez kapcsolódó képletek	45
3. táblázat: WACC számításához kapcsolódó képletek	57